GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZESKIEJ

GŁOS LUDU

CZWARTEK 28 MARCA 2002 roku
TEL./FAKS (069) 66 07 252
nr 37
CENA 6 Kč

MARZENIA O PRACY NA ZACHODZIE CZĘSTO NIE PRZYSTAJĄ DO RZECZYWISTOŚCI

Dorobić, ale legalnie!

Za te pieniądze nie chcą pracować przy zbiorze owoców nawet Turcy - mówi rozgoryczony Mirosław

Strona 3

CIENIE I BLASKI DWUJĘZYCZNOŚCI

„GL" rozmawia z Ireną Bogocz, kierowniczką katedry bohemistyki Uniwersytetu Ostrawskiego

Strona 1 - 3

Orły przednie wysiadują w zaśnieżonych gniazdach

Nawrót zimy nie powinien zaszkodzić roślinom i zwierzętom - uważa Marian Stój

Strona 6

▲ *Marek Zuczek z klasy 5. czyta prolog do Misterium.* ▲ *Wychowawczyni klasy 6. Renata Słowik przyjmuje z rąk konsul Małgorzaty Filipek statuetkę „Oskarki".*
Fot. M. RADŁOWSKA-OBRUSNIK

SPOTKANIE ZE SCENĄ W DOLNOLUTYŃSKIEJ PSP

»Oskarka« dla szóstej klasy

LUTYNIA DOLNA (mro) - **„Misterium na zmartwychwstanie Pana Jezusa" przygotowane przez uczniów klas 1-5 zainaugurowało wczoraj w dolnolutyńskiej szkole spotkanie z teatrem. Niecodzienne, bo odbywające się w Międzynarodowym Dniu Teatru, przy okazji nadchodzących Świąt Wielkiej Nocy oraz dopiero co minionego Dnia Nauczyciela i Dnia Kobiet. O jego kształcie zadecydował parlament szkolny.**

Wszystkich 56 uczniów dolnolutyńskiej PSP (oraz uczniowie z filii w Boguminie) przygotowało klasowe spektakle. Każdy z nich we własnym opracowaniu scenograficznym, własnej reżyserii - może z małą pomocą pedagogów. Tematyka inscenizacji była różnorodna - od motywów bajkowych, jak „Kopciuszek" (klasy 1-5 z Bogumina) czy „Czerwony kapturek"(kl. 8), przez wręcz obyczajowe obrazki o Maniusi, Niusi, Danusi i Jagusi, które nie najlepiej ulokowały swoje uczucia (kl. 6), albo też obrazek „pampersów" dyskutujących o polityce (kl. 6) po przeniesienie na scenę „Godek Śląskich" (kl.9), na pełnej filozoficznej mądrości wiązance poezji i anegdot poświęconej kobietom - „Od Ewy do współczesności" (kl. 7) i... nauczycielom (kl. 9). Wczorajsi aktorzy mieli stalowe nerwy - ani trema, ani walące się dekoracje nie mąciły ich prezentacji.

Dodajmy, że na deskach teatrzyku świąteczne wierszyki i życzenia złożyły także przedszkolaki.

Ciąg dalszy na str. 2

CZY POWSTANIE FUNDUSZ KULTURY POLSKIEJ?

Nadzieja w biznesmenach

KARWINA (s) - **W poniedziałek 25 marca odbyła się w siedzibie karwińskiej firmy KATIM narada ścisłego komitetu organizacyjnego spotkania „zaolziańskich biznesmenów z polskim rodowodem".**

Komitet w składzie Zygmunt Stopa - prezes ZG PZKO, Karol Michalski - dyrektor firmy KATIM, oraz Marian Janas - właściciel firmy ORKON, wyznaczył termin spotkania i ustalił listę osób, które zostaną na nie zaproszone.

Jak nas poinformował Karol Michalski - jeden z autorów pomysłu zwołania właścicieli zaolziańskich firm i zintegrowania ich wokół sprawy polskiej na Zaolziu - spotkanie to odbędzie się 11 kwietnia br. w PZKO-wskiej „Dziupli", a zaproszenie na nie otrzyma 80 przedsiębiorców. Jednym z tematów, które poddane zostaną pod dyskusję ludzi biznesu, ma być idea powołania do życia funduszu na rzecz ratowania kultury polskiej na Zaolziu.

Dodajmy, że pierwsze posiedzenie gremium inicjatorów i organizatorów mityngu biznesmenów odbyło z udziałem konsula RP w Ostrawie, Piotra Czosnyki, oraz wiceprezesa ZG PZKO, Jerzego Stali, dnia 18 lutego 2002 roku.

UCZENNICE POLSKICH SZKÓŁ NAJLEPSZE W ANGIELSKIM

Bystrzyczanka w finale

BYSTRZYCA / CZ. CIESZYN (kor) - Wczorajsza audycja bystrzyckiego radiowęzła szkolnego (młodzi bystrzyczanie z PSP im. S. Hadyny nadają audycje regularnie co tydzień w środę) poświęcona była nie tylko obchodzonemu dzisiaj w całej RC Dniowi Nauczyciela. Jak zwykle - nie zabrakło również aktualności. Powrócono zatem do topienia Marzanny, które zorganizował w ub. piątek zespół „Łączka"; zadowoliła jednak wszystkich głównie informacja o sukcesie dziewiątoklasistki Agaty Brannej, która zwyciężyła w okręgowych eliminacjach olimpiady w konwersacji w języku angielskim.

Ciąg dalszy na str. 2

RADNI TYM RAZEM W DOMU PZKO

Uczcili Dzień Nauczyciela

GRÓDEK (kor) - Trochę nietypowe, bo uroczyste było wczorajsze posiedzenie gródeckiej rady gminnej. W związku z Dniem Nauczyciela bowiem postanowili radni zaprosić na zebranie nauczycieli i pracowników wszystkich - tzn. polskich i czeskich - gminnych szkół i przedszkoli.

Ciąg dalszy na str. 2

ZAINTERESOWANIE POLSKIM RYNKIEM

Handlować w sieci

OSTRAWA (mro) - By wejść na polski rynek, trzeba mieć mocne nerwy i wiedzieć, co się chce osiągnąć - ta konkluzja wypłynęła z kuluarowych rozmów czeskich przedsiębiorców, którzy we wtorek uczestniczyli w zorganizowanym przez „Cespol Group" seminarium pt. „W jaki sposób sprzedawać w sieciach ponadnarodowych w Polsce".

21 uczestniczących w seminarium przedstawicieli firm zapoznał ze stanem polsko-czeskiej wymiany handlowej konsul handlowy RP w Ostrawie Piotr Czosnyka. Następnie specjaliści przedstawili strukturę polskiego rynku i udziału w nim 19 sieci ponadnarodowych, które w minionym roku prowadziły 380 supermarketów, 889 discountów oraz 123 hipermarkety. Skoncentrowano się także na warunkach wejścia do tych sieci na polskim rynku. Mówiono o zwyczajach konsumenckich.

Na seminarium byli także i ci przedsiębiorcy, którzy mieli już doświadczenia z polskim rynkiem. Wskazywali na dość duże obciążenia biurokratyczne oraz problemy graniczne dotyczące towarów żywnościowych.

KRZYŻANOWICE ZAINTERESOWANE SĄ WSPÓŁPRACĄ Z BOGUMINEM

Międzynarodowa oczyszczalnia?

BOGUMIN (h) - W niedalekiej przyszłości bogumińska oczyszczalnia ścieków mogłaby służyć także mieszkańcom położonej po drugiej stronie Odry gminie Krzyżanowice. Trwają bowiem w tej sprawie rozmowy pomiędzy przedstawicielami Bogumina, gminy Krzyżanowice i spółką Północnomorawskie Wodociągi i Kanalizacje (SMVaK).

Bogumińską oczyszczalnię ścieków wybudowano w latach 1995-1997. Inwestycję zrealizowała polska firma „Budimex". Miasto było zmuszone na budowę oczyszczalni zaciągnąć pożyczkę państwową w wysokości 143 mln koron (z tzw. „polskiego długu"). Z biegiem lat władze Bogumina występowały do ministerstwa finansów i innych instytucji o przekształcenie pożyczki w dotację państwową - jednak bezskutecznie. Obecnie wreszcie zaistniała realna szansa na rozwiązanie tej kwestii - minister finansów RC, Jiří Rusnok, zaproponował umorzenie 50 proc. długów, które miasta i gminy zaciągnęły na ważne inwestycje ekologiczne. Chodzi o to, że Polska spłacała swoje długi, budując w RC np. oczyszczalnie ścieków, gminy zaś na te inwestycje zmuszone były brać kredyty państwowe.

Jak poinformowała „GL" rzeczniczka prasowa bogumińskiego Urzędu Miejskiego, Katherini Davasowa, oczyszczalnia dysponuje jeszcze wolnymi mocami przerobowymi i jest w stanie obsłużyć nie tylko całe miasto i niektóre znajdujące się na jego terenie przedsiębiorstwa, ale także przygraniczne rejony w Polsce. „Współpraca w dziedzinie gospodarki wodnej może być zarówno dla strony czeskiej, jak i partnerów za Odrą bardzo interesująca" - twierdzi K. Davasowa, przypominając inne przykłady korzystnych transgranicznych kontraktów. „Dla Krzyżanowic nie ma podobno innej alternatywy - albo podłączą się do naszej oczyszczalni, albo wybudować będą musiały oczyszczalnię własną, ale o wiele wyższym kosztem".

POGODA

CZWARTEK - Zachmurzenie umiarkowane do dużego, później rozpogodzenia. Temp. 8-12 st. Wiatr 1-4 m/sek.

PIĄTEK - W Wielki Piątek ma być słoneczna pogoda. Temp. wzrośnie do 16 st. W nocy jednak trzeba liczyć się z przymrozkami.

„ZNAJĄC JĘZYK, ŁATWIEJ DOCIERAMY DO KULTURY" - MÓWI IRENA BOGOCZ

Cienie i blaski dwujęzyczności

W ub tygodniu ogłoszone zostały wyniki konkursu „Miss-Mister Pravopis" zorganizowanego w ramach Dnia Bohemistyki w Polskim Gimnazjum. Najlepszą w czeskojęzycznym dyktandzie okazała się Katarzyna Martynek z III C, 2. miejsce zajęli ex aequo Adam Wałach (III A) i Michał Wałach (IV A), 3. Dana Larysz (VI A) i Barbara Pindór (IV A). Jak już podawaliśmy, po dyktandzie gimnazjaliści spotkali się z dr Ireną Bogocz z Uniwersytetu Ostrawskiego. Przy tej okazji „GL" poprosił ją o rozmowę na temat języka.

Dr Irena Bogocz jest językoznawcą, absolwentką studiów filologii rosyjskiej i serbskochorwackiej, oraz pracownikiem naukowym. Obecnie kieruje katedrą bohemistyki Uniwersytetu Ostrawskiego, a w swojej pracy naukowo-badawczej zajmuje się typologią języków polskiego i czeskiego.

■ ■ **Jest pani rodowitą Zaolzianką, mieszkającą w Trzyńcu, ma więc pani na co dzień możliwość widzieć praktyczne stosowanie dwujęzyczności przez tutejszą ludność. Tak, jak wszystko, również dwujęzyczność ma z pewnością swoje plusy i minusy?**

- Chciałabym podkreślić, że każda osoba używająca dwu języków ma prawo do swoich własnych odczuć i poglądów na ten temat. Nie da się ani narzucić postawy, ani zdefiniować w sposób absolutnie obiektywny sytuacji osoby dwujęzycznej. Czynniki subiektywne zawsze będą odgrywały w tych sprawach swoją rolę.

Badania naukowe wykazują, że osoby dwujęzyczne mają lepsze wyniki w tzw. testach inteligencji - to dowód na plus bilingwizmu. Znając język, łatwiej docieramy do kultury danego narodu, lepiej przywłaszczamy sobie tę kulturę. Za wadę bilingwizmu możemy uznać niebezpieczeństwo interferencji, czyli przenikania elementów jednego języka do drugiego. A zjawisko to można uważać za ogólne. Osoba, która twierdzi, że jest dwujęzyczna i nie ma podobnych kłopotów, moim zdaniem nie mówi tego w pełni odpowiedzialnie. Interferencja jest bowiem sprawą naturalną i trzeba się z tym pogodzić.

■ ■ **Uważa pani, że młodzież, która kończy naukę w polskich szkołach, ma wyczucie językowe?**

- Szkoły robią to, co do nich należy, ale nie mogą zastąpić środowiska pozaszkolnego.

Ciąg dalszy na str. 3

ISSN 1212-4222
9 771212 422041 02037

TNP OGŁASZA KONKURSY DLA MŁODYCH PLASTYKÓW I LITERATÓW

Tematem Żwirkowisko

CZ. CIESZYN (db) - Kolejną organizacją, która włączyła się w obchody 70. rocznicy tragicznego wypadku lotników S. Żwirki i F. Wigury, jest Towarzystwo Nauczycieli Polskich, które ogłosiło z tej okazji konkursy tematyczne dla młodzieży. Chodzi o dwa konkursy plastyczne i konkurs literacki.

W pierwszym z nich oceniane będą rysunki i obrazki wykonane dowolną techniką o tematyce związanej z rocznicą, a przebiegnie on w czterech kategoriach: przedszkoli, szkół podstawowych (osobno klasy 1-5 i klasy 6-9) oraz szkół średnich. Uczestnicy drugiego konkursu mają za zadanie wykonanie kolaży - plansz edukacyjnych z wykorzystaniem elementów tekstowych, fotograficznych i plastycznych związanych tematycznie z postaciami lotników oraz Żwirkowiskiem. Przeznaczony jest dla uczniów klas 5-9 PSP.

Młodzieży, która zechce spróbować swych sił w konkursie literackim, zaproponowano dwa tematy do wyboru: „Żwirkowisko - miejsce tragiczne" lub „Żwirki i Wigury start do wieczności". Uczestnikom pozostawiono do własnej decyzji wybór formy wypowiedzi. Oprócz tego można również nadsyłać do tego konkursu prace dokumentujące wydarzenia związane z samą tragedią oraz jej miejscem.

Warunkiem uczestnictwa w konkursie jest osobiste zwiedzenie Żwirkowiska potwierdzone uzyskaniem specjalnego stempla okolicznościowego. Wszystkie prace należy przekazać do Domu Polskiego im. Żwirki i Wigury w Cierlicku-Kościelcu w terminie do 30 czerwca br.

Dyskusja o statucie Kongresu Polaków

● BEZ PRZEŁOMOWYCH DECYZJI ●

CZ. CIESZYN (r) - Zaproszenie prezesa Zarządu Głównego PZKO Zygmunta Stopy do dyskusji na temat opublikowanego w „GL" statutu Kongresu Polaków, zaadresowane do delegatów Kongresu Polaków - członków PZKO, przyjęło 20 osób. Spotkały się one 26 marca w sali obrad Kongresu Polaków w Cz. Cieszynie.

„Obecni byli prezesi Rady Polaków oraz PZKO, wiceprezes Rady Polaków, dwóch wiceprezesów PZKO, czterech członków komisji statutowej Kongresu Polaków oraz jedenastu delegatów na Zgromadzenie. Stosunek liczby ludzi związanych z projektem statutu do liczby jego krytyków związanych z PZKO był prawie wyrównany" - poinformował naszą redakcję prezes ZG PZKO, Z. Stopa.

W dyskusji poruszono szeroki wachlarz spraw związanych z istotą Kongresu, jego strukturą organizacyjną i przyczynami mało zadowalającego udziału zaolziańskich Polaków w sejmikach, próbowano szukać sposobów na poprawę tego stanu. „Dyskutowano również o celowości zmiany nazwy Kongresu oraz o propozycji zgłoszonej przez Józefa Holesza, a dotyczącej połączenia struktur organizacyjnych wszystkich organizacji w jednolity Związek Polaków" - dodał Zygmunt Stopa. „Jako prowadzący dyskusję nie odniosłem wrażenia, iż zbliżyły się poglądy dyskutujących na sprawy organizacyjne i mandatowe Kongresu. Komisji statutowej udało się obronić w dyskusji zasady zmian statutowych. Przyjęto apel, aby ewentualne poprawki do poszczególnych punktów statutu wnosić pisemnie już teraz, a nie dopiero na Zgromadzeniu Ogólnym, tak, aby mogły zostać poddane pod głosowanie. Teraz zależy już wszystko tylko od delegatów na Zgromadzenie Ogólne KP".

PRZED OKRĘGOWYM TURNIEJEM TAŃCA

Talenty na parkiecie

KARWINA (wak) - W najbliższą sobotę i niedzielę (od godz. 13.30) w karwińskim Domu Kultury odbędzie się turniej tańca zespołowego „Dance Formation 2002". Weźmie w nim udział 30 zespołów tanecznych z całego okręgu morawsko-śląskiego. Powiat karwiński reprezentować będą zespoły: „Nicolas Dance" oraz „Nicolas Dance Unico" z Karwiny, „Radost" i „Kates" z Bogumina, „Horyzonty" z Hawierzowa oraz „Anaj" z Orłowej.

Tancerze, dzieci, juniorzy i dorośli, przedstawią się w następujących kategoriach - w formacji balowej, disco, hip-hop oraz disco show.

Jak twierdzą organizatorzy, Miejski Dom Kultury w Karwinie oraz Czeskomorawska Organizacja Tańca IPOS ARTAMA Praga, karwińska impreza jest niezwykle ważna dla wszystkich zespołów. Bez udziału w turnieju o mistrzostwo okręgu nie mogą oni bowiem startować w Mistrzostwach RC.

Bystrzyczanka w finale

Dokończenie ze str. 1

„To oczywiście ogromny sukces, który bardzo nas cieszy" - powiedziała „GL" dyrektor szkoły, Wanda Tomčala. „To już drugie tak ważne zwycięstwo z rzędu. Przed rokiem Krysia Škrabal nie tylko przecież dotarła do ogólnopaństwowego finału olimpiady, ale w dodatku okazała się być najlepszą w angielskim w całej RC".

W eliminacjach okręgu morawsko-śląskiego, które odbyły się we wtorek w Domu Dzieci i Młodzieży w Ostrawie-Zabrzegu, zmierzyli siły zwycięzcy eliminacji powiatowych. Szkoły polskie oprócz A. Brannej reprezentowała również Irena Duda z klasy 9A czeskocieszyńskiej PSP. Obie dziewczyny spisały się doskonale - Agata zajęła miejsce pierwsze, jej koleżanka z Cz. Cieszyna uplasowała się na miejscu drugim. Agata zakwalifikowała się ponadto do ogólnopaństwowego finalu olimpiady. Przebiegnie on w Pradze pod koniec kwietnia.

Uczestnicy olimpiady mierzyli siły w trzech dyscyplinach. Pierwszą był test i powtórzenie własnymi słowami wcześniej wysłuchanego tekstu, w drugiej trzeba było porozmawiać z jurorami na jeden z zaproponowanych tematów. Ostatnią dyscypliną była rozmowa z rodowitym Amerykaninem, pochodzącym z Nowego Jorku, który oceniał przede wszystkim jakość wymowy młodych miłośników języka angielskiego.

■ Z REDAKCYJNEJ POCZTY

Uzupełnienie

W „GL" dnia 26. 3. w informacji o sejmiku w Rychwałdzie chochlik komputerowy sprawił, że w tekście pominięto krótki fragment o tym, iż - zdaniem uczestników - sejmiki nie spełniają żadnej roli i że żądają oni zmian statutowych. (r)

»Oskarka«...

Dokończenie ze str. 1

Niejako w odpłatę za całoroczne „gnębienie" uczniowie urządzili turniej wiedzy dla nauczycieli. Aleksandra Sembol, Daria Woźnica, Wanda Kondziołka, Halina Schmidt, Alicja Berki, Zbyszek Letocha oraz Jan Szotkowski, chociaż cała sala podpowiadała im chórem, musieli się dobrze nagłowić, by nie za wcześnie odpaść z gry pn. „Najsłabszy ma pecha".

Spotkanie ze sceną ukończyło oficjalnie przyznanie statuetki, która zyskała miano „Oskarki". Jury na czele uczestniczącej w spotkaniu Małgorzaty Filipek, konsul ds. Polonii Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie, statuetkę i tytuł najlepszej prezentacji przyznało klasie VI.

Uczcili Dzień Nauczyciela

Dokończenie ze str. 1

Dla bohaterów dnia, z którymi radni spotkali się w miejscowym Domu PZKO, władze gminy przygotowały kwiaty, ciastko i kawę, podziękowano im za wysiłek związany z wychowaniem najmłodszych gródczan. Radni wysłuchli też uwag dotyczących nie tylko szkolnictwa, ale również życia politycznego wsi.

„Szkołom i przedszkolom staramy się poświęcać bez przerwy sporo uwagi" - powiedział „GL" starosta Pavel Tomčala. „Jeszcze w kwietniu chcielibyśmy uruchomić pompy cieplne przy czeskiej szkole, wkrótce zajmiemy się renowacją drzwi wejściowych do czeskiego przedszkola, w budynku polskiego przedszkola zaś odnowimy wszystkie okna. Natomiast polska podstawówka otrzymała nowe ławki i krzesła, które uczniowie bardzo sobie chwalą, m.in. dlatego, że każdy może siedzieć osobno".

W ramach akcji wprowadzania do szkół w RC internetu, każda z gródeckich podstawówek otrzyma 4 komputery z podłączeniem do sieci. Podczas wakacji władze Gródku zamierzają zabrać się m.in. do naprawy sufitu w jednej z klas polskiej szkoły.

Nowa akwizycja HT

TRZYNIEC (db) - Po ponad trzech latach wynajmowania obiektów i urządzeń walcowni Kladno-Drziń udało się Hucie Trzynieckiej (HT) sfinalizować zamiar odkupienia tego zakładu. Odpowiednie umowy zostały podpisane w ubiegły poniedziałek, bezpośrednim nabywcą jest trzyniecka walcownia kęsów - firma-córka HT, koszt zakupu wyniósł 265 mln koron.

W okresie użytkowania walcowni w Kladnie przez HT doszło do wzrostu rocznej produkcji tego zakładu z początkowych 10 kt do 208 kt w roku ubiegłym. Celem inwestycji jest m.in. osiągnięcie większej efektywności produkcji i usprawnienie finansowania. Walcownia będzie w dalszym ciągu zajmowała się dalszą obróbką produktów HT. Z badań marketingowych wynika, że mają one dobre szanse na zbyt zarówno na rynkach europejskich, jak i amerykańskich.

SZKOŁA NAWIĄZAŁA WSPÓŁPRACĘ Z KRAKOWSKĄ YMCA

Na początek mecz koszykówki

CZ. CIESZYN (db) - Zwycięstwem drużyny gospodarzy z czeskocieszyńskiej PSP zakończył się piątkowy mecz koszykówki, w którym przeciwnikami miejscowych uczniów była drużyna ich rówieśników zrzeszonych w krakowskim ognisku YMCA. Mecz był pierwszym przedsięwzięciem w ramach zapoczątkowanej współpracy między szkołą a krakowskim ogniskiem.

YMCA to skrót nazwy Young Men's Christian Association (Chrześcijańskiego Zrzeszenia Młodych Mężczyzn). Organizacja powstała w 1844 roku w Anglii i jest obecnie największą pozarządową organizacją młodzieżową w świecie, działającą w 154 krajach na wszystkich kontynentach i skupiającą ponad 55 mln członków. Kiedyś działała tylko wśród młodzieży męskiej, obecnie wśród młodych ludzi obu płci. W wielu państwach celem YMCA jest niesienie pomocy ubogim i poszkodowanym. Amerykańska YMCA propaguje zdrowy tryb życia. W Europie działalność YMCA opiera się na wychowaniu młodych ludzi w oparciu o zasady etyki chrześcijańskiej. Jednym z głównych środków realizacji tych założeń jest sport. To kanadyjski pastor Neischmidt dla młodzieży zrzeszonej w YMCA wymyślił koszykówkę, zaś William Morgan, dyrektor YMCA w amerykańskiej miejscowości Holyoke - siatkówkę.

„W trakcie wizyty w naszej szkole młodzież z Krakowa obejrzała nasze »mini-ZOO« oraz otwartą w tym roku szkolnym Izbę Regionalną" - mówi dyrektor PSP w Cz. Cieszynie Stanisław Folwarczny. „Mecz koszykówki potraktowaliśmy jako spotkanie sparringowe reprezentacji szkoły przed czekającym nas niebawem w tej dyscyplinie startem w powiatowym turnieju, do którego zakwalifikowaliśmy się, zwyciężając w eliminacjach miejskich".

Goście z Krakowa zaproponowali szkole w zamian za przyjęcie na Zaolziu współpracę przy zorganizowaniu wyjazdu uczniów z Cz. Cieszyna do podwawelskiego grodu. „Tradycyjnie urządzamy takie wycieczki dla naszych ósmoklasistów. W tym roku rozważymy propozycje skorzystania z taniego zakwaterowania, którym YMCA dysponuje" - wyjaśnił S. Folwarczny.

DOMY RODZINNE
1. Dom rodzinny w Cz. Cieszynie z 1911 r., niedaleko centrum, 1 + 5 pokoi. Cena 1 250 000 Kc.
2. Dom rodzinny w Podoborze-Kocobędzu, 1 + 3 pokoje, elektryczność, studnia, parcela 11 040 m², Zaniedbany - potrzebna rekonstrukcja. Cena do uzgodnienia.
3. Dom rodzinny w Bukowcu, 2 kondygnacje, ładne miejsce. Cena 1,5 mln Kc
4. Dom rodzinny w Jabłonkowie, 2 kondygnacje, garaż podwójny, remont generalny rozprowadzenia wody, elektryczności, gazu, nowe WC i łazienka. Cena do uzgodnienia.
5. Dom rodzinny w Żukowie Górnym, parcela 70 a, ogród, wyrsztat, chlew. Spokojne miejsce. Odpowiedni do mieszkania i rekreacji. Cena 850 tys. Kc.
6. Demolicja domu rodzinnego w Ropicy, dojazd po utwardzonej komunikacji, sieci na granicy parceli. Cena 250 tys. Kc.
7. Dom rodzinny w Suchej Średniej, w wilowej dzielnicy, ogród, ładny. Cena: 3,2 mln Kc.

PARCELE
1. Proponujemy parcele różnej wielkości do różnych celów w Bystrzycy n. O., Gnojniku, Żukowie Górnymi i Dolnym, Mistrzowicach, Lomnej Górnej, Tyrze, Wędryni, Koniakowie, Cierlicku.

MIESZKANIA
1. Sprzedaż mieszkania spółdzielczego 1 + 4 w Cz. Cieszynie, ul. Okružni, 6. piętro, kąt jadalny. Cena 300 tys. Kc.
2. Sprzedaż mieszkania spółdzielczego 1 + 4 w Cz. Cieszynie, ul. Kysucká, podwyższony parter, przeróbki, żaluzje, tynk. Cena 270 tys. Kc.
3. Sprzedaż mieszkania spółdzielczego 1 + 3 w Cz. Cieszynie, ul. Mládežnická, 5. piętro. Cena 250 tys. Kc.

WYNAJEM MIESZKANIA
1. Wynajem mieszkania 1 + 3 w Cz. Cieszynie, ul. Hornická, większych rozmiarów. Cena do uzgodnienia.
2. Wynajem mieszkania 1 + 2, ok. 65 m² w Trzyńcu, w centrum miasta. Odpowiedni do mieszkania i działalności komercyjnej (np. ordynacja, biura).
Cena: do celów komercyjnych 15 tys. Kc/miesięcznie, do celów mieszkaniowych - do uzgodnienia.

OBIEKTY KOMERCYJNE
1. Wielofunkcyjny dom, budynek administracyjny i budynek gospodarczy w Cierlicku, 2 kondygnacje, odpowiedni do różnych celów. Potrzebna rekonstrukcja. Cena do uzgodnienia.

POMIESZCZENIA - WYNAJEM
1. Pomieszczenia do wynajęcia, ul. Odboje, ok. 74 m² + zaplecze socjalne. Tylko jako magazyn. Cena: 12 tys. Kc/miesięcznie.
2. Pomieszczenia - 3 biura w Cz. Cieszynie przy ulicy Karwińskiej, zaplecze socjalne. Odpowiednie jako siedziba firmy lub mieszkanie. Cena do uzgodnienia.
3. Biura przy ul. Smetanowej w Cz. Cieszynie, zaplecze socjalne. Cena do uzgodnienia.

Oferuje: CZERNEK Jan Czernek, Štefánikova 21, 737 01 Český Těšín, tel.: 0659-711842, tel. kom.: 0606-757577, e-mail: czernek@iol.cz

OLZA-2329

Nie sygnowane materiały publicystyczne i informacyjne pochodzą z satelitarnego serwisu informacyjnego Polskiej Agencji Prasowej.

■ Z PAP-em DOOKOŁA ŚWIATA ■ Z PAP-em DOOKOŁA ŚWIATA ■ Z PAP-em DOOKOŁA ŚWIATA ■ Z PAP-em

Tragedia w Nahrinie

W Kabulu podano w środę, iż liczba śmiertelnych ofiar trzęsienia ziemi na północy kraju może przekroczyć 3 tys. osób. Nowy bilans tragedii przedstawiło MSW Afganistanu. W nocy z wtorku na środę w rejonie poniedziałkowego trzęsienia w północnoafgańskiej prowincji Baghlan miała miejsce seria silnych wstrząsów wtórnych. Ponownie epicentrum znajdowało się w rejonie miejscowości Nahrin. Są nowe ofiary. W poniedziałek wieczorem prowincję Baghlan (200 km od Kabulu) nawiedziło trzęsienie ziemi. Wstrząsy o sile 6,2 st. w otwartej skali Richtera, według wstępnych danych, spowodowały śmierć 1800 osób, 4 tys. odniosło obrażenia, a 20 tys. Afgańczyków pozostało bez dachu nad głową. Obecni w tej części Afganistanu pracownicy organizacji Lekarze bez Granic ustanowili już w środę rano polowy szpital w miejscowości Puli Chumri; w kilka godzin po świcie przyjęto tu ponad 160 osób, ciężko rannych w czasie trzęsienia.

Umowa nieracjonalna?

Zdaniem Vytautasa Landsbergisa, podpisanie polsko-litewskiej umowy o pisowni nazwisk jest nieracjonalnym „dogadzaniem" jednej mniejszości narodowej. „Dogadzanie jednej mniejszości narodowej z powodu mało ważnych znaków jest nieracjonalne" - napisał w dzienniku „Lietuvos Aidas" przewodniczący Litewskiej Partii Konserwatywnej, poseł Vytautas Landsbergis w artykule pod tytułem „Polski prowincjonalizm i litewski problem".

Landsbergis wskazuje, na „przyszłe komplikacje techniczne, finansowe i inne". „To byłby szczególny przywilej tylko dla polskich nazwisk, gdyż dla żadnych innych - łotewskich, estońskich, niemieckich, francuskich, czy skandynawskich - nie jest to przewidziane" - pisze Landsbergis.

Protest emerytów

Około dwustu emerytowanych pracowników chińskiej komunikacji publicznej zablokowało w środę ruch na jednej z głównych ulic Pekinu, protestując przeciwko zbyt niskim emeryturom. Protestujący zgromadzili się pod bramą Pekińskich Zakładów Samochodowych, wstrzymując ruch na jednej z głównych arterii wschodniej części stolicy Chin. Obecna na miejscu policja rozpoczęła negocjacje z grupą, jednakże nie podjęła żadnych działań, by usunąć ludzi, w większości starszych. Jakkolwiek skala protestu była niewielka, jego znaczenie polega przede wszystkim na tym, iż miał miejsce w Pekinie, gdzie niezwykle rzadko dochodzi do tego rodzaju publicznych demonstracji. W ostatnich tygodniach tysiące robotników, żądających pracy i lepszego uposażenia protestują na północy Chin, w Liaoyangu i Daqingu.

Strzały pod Paryżem

Mężczyzna otworzył w środę nad ranem ogień w budynku rady miejskiej w Nanterre pod Paryżem, zabijając osiem osób i ciężko raniąc 19. Sprawcę zatrzymano. Motywy zabójcy - 33-letniego Richarda Durna - nie są znane. Premier Francji Lionel Jospin określił to jako „przypadek wściekłej demencji". Mówił też o „straszliwej tragedii". Fakt, że wśród ofiar są zarówno ludzie o poglądach lewicowych, jak i prawicowych, zdaje się wykluczać pobudki polityczne. Durn jest podobno członkiem jakiegoś ruchu ekologicznego. Często przychodził na posiedzenia Rady.

MARZENIA O PRACY NA ZACHODZIE CZĘSTO NIE PRZYSTAJĄ DO RZECZYWISTOŚCI

Dorobić, ale legalnie!

Ogłoszenia prasowe oraz różnorakie agencje mamią perspektywą dobrze płatnej pracy we Włoszech, Niemczech, Francji, Hiszpanii, Skandynawii, Anglii czy w Stanach Zjednoczonych. Często młodzi w pogoni za pieniędzmi łapią się każdej roboty. Marzą, że stamtąd przywiozą dobrobyt dla siebie lub rodziny. Coraz częściej się zdarza, że po powrocie do domu nie kryją rozczarowania i goryczy.

Marcin M., absolwent Uniwersytetu Ostrawskiego, przeczytał przed rokiem ogłoszenie w gazecie, w którym kilku młodym ludziom oferowano pracę przy zbiorze pomarańczy na południu Włoch. Zadzwonił pod podany numer. Kobiecy głos w słuchawce poinformował go w skrócie o terminie, warunkach pracy i wysokości miesięcznego zarobku. Dowiedział się też, że najlepiej byłoby, gdyby sam skrzyknął kilku kolegów. Raźniej by im się wtedy nie tylko podróżowało, ale także pracowało. Za pośrednictwo młodzi mieli zapłacić po 3 tys. koron od osoby. Jeszcze w tym samym dniu Marcin oraz jego trzej koledzy wysłali pod adres podany przez panią z telefonu 12 tys. koron. W ciągu dwóch następnych dni otrzymali list, w którym dokładnie opisano, skąd i dokąd pojadą, gdzie i u kogo mają się zgłosić. Dołączony był numer telefoniczny włoskiego pracodawcy, u którego mieli pracować przez dwa miesiące. Chłopcy upewnili się, że pod danym numerem jest człowiek, który ma ich zatrudnić. Kiedy okazało się, że wszystko jest w porządku, kupili bilety na autobus w cenie 2,5 tys. koron i w dwa dni później byli na miejscu.

Włoski koszmar

Właściciel sadu, w którym mieli pracować, przywitał ich wprawdzie bardzo serdecznie, ale już na samym wstępie żądał z góry (w przeliczeniu) 5000 Kč za miesięczne utrzymanie i kwaterę. Marcin i jego koledzy jeszcze nie pracowali, a już wydali ponad 10 tys. koron. To był jednak dopiero początek koszmaru. Miejscem, gdzie mieli mieszkać przez następne dni, był na wpół zburzony dom, bez okien i z podziurawionym dachem. W dodatku tylko raz w tygodniu skorzystać mogli z ciepłej wody. Jednak na tym się nie skończyło. Kiedy następnego dnia o godz. 6 rano rozklekotany samochód podwiózł ich wraz z dwudziestu innymi robotnikami do sadu, nie wierzyli własnym oczom. Drzewa obrośnięte były metrowej wysokości chwastami. W nich zbierać mieli strząśnięte z drzew pomarańcze przeznaczone na soki. Pracowali 12 godzin dziennie. Po miesiącu zrezygnowali z pracy i żądali zapłaty. Kolejny koszmar. „Włoch powiedział nam, że nie dotrzymaliśmy terminu umowy i dlatego dostaniemy minimalną stawkę. Nie otrzymaliśmy nawet połowy tego, co obiecał nam pośrednik" - wspomina Marcin. Za zarobiony „przysłowiowy grosz" mieli kupić bilet powrotny. Nie było im dane. W dniu wypłaty cała czwórka została pobita i okradziona przez miejscowy gang. Przywołani na miejsce zdarzenia włoscy policjanci stwierdzili, iż nic nie mogą zrobić, bo takie bójki zdarzają się tu często, a „bandyci" przemieszczają się z miejsca na miejsce i trudno ich złapać. W ciągu dwóch dni, autostopem i pociągiem „na gapę", zziębnięci i głodni dobrnęli do ambasady w Rzymie. Stąd zadzwonili do rodziców, którzy przysłali im na bilet powrotny... kolejne 4 tys. koron od osoby. W sumie „wycieczka za pracą" kosztowała każdego z nich niespełna 15 tys. koron.

Zamiast zarobić....

Może być też tak, że zapłacimy pośrednikowi, a z kraju w ogóle nie wyjedziemy. Przekonał się o tym 26-letni Petr. „Przed dwoma laty udałem się do jednej z ostrawskich agencji oferujących pracę w Hiszpanii. Po zaznajomieniu się z warunkami, zdecydowałem się od razu. Za pośrednictwo zapłaciłem 5000 koron. Kiedy po tygodniu miałem odebrać potrzebne papiery, biuro było zamknięte. Ślad po nim zaginął".

Smutne doświadczenia z pracy w szarej strefie w Stanach Zjednoczonych ma 25-letni Kamil. Latem ub. roku zatrudnił się w jednej z firm budowlanych pod Chicago. Po trzech miesiącach miał w kieszeni ok. 6 tys. dolarów. Te wydał jednak na operację i pobyt w szpitalu. Podczas malowania okien spadł z rusztowania i złamał nogę. Do kraju wrócił bez pieniędzy, a w dotatku zadłużył się. Na bilet powrotny pożyczył bowiem pieniądze od kolegów.

Nawet Turek nie chce

O upokarzających wręcz warunkach pracy opowiada 32-letnia Marta z Hawierzowa, która przed dwoma laty pracowała w Niemczech. Przez osiem godzin wraz z kilkoma innymi kobietami, za 7 marek na godzinę, segregowała w pozycji leżącej ogórki za maszyną. „Osiem godzin pracy, w czasie której jeśli ktoś zapali papierosa, to nie przerywa pracy, jeśli odejdzie dyskretnie w pilnej sprawie gdzieś na uboczce, to wraca szybkim krokiem" - wspomina 26-letni Karol, który przez trzy miesiące pracował na jednej z francuskich winnic. „Zarobiłem wprawdzie więcej w porównaniu z tym, ile zarobiłbym w tym czasie w kraju, ale przez cały czas nie najlepiej nas traktowano. Na każdym kroku dawano mi znać, że jestem gastarbeiterem". Pan Mirosław pracował przed rokiem u właściciela ogromnego majątku rolnego pod Freiburgiem. Za 8 marek na godzinę zbierał przez trzy miesiące winogrona. O wyższej stawce Niemiec nawet nie chciał słyszeć. Wie, że pracodawca miał z niego naprawdę duże korzyści. Za te pieniądze nie chcą pracować przy zbiorze owoców nawet Turcy. Kurdowie tylko od czasu do czasu, bardzo niechętnie, a o Niemcach nie ma w ogóle co mówić. „Gdyby bauer podwyższył nam stawkę, nawet by tego nie odczuł. Jest bogaczem. Kiedy poprosiłem go o podwyżkę, pokręcił tylko głową. Odpowiedział, jak mi się nie podoba, mogę odejść. Na moje miejsce przyjdą inni. A poza tym pracuję u niego »na czarno«, z własnej woli, więc nie mam tu nic do gadania".

Pracować legalnie

Podpisane umowy między ministerstwami pracy RC, RFN i Szwajcarii dają gwarancję legalnego zatrudnienia. „Procedura jest prosta. Plantator czy firma budowlana w Niemczech lub w Szwajcarii zgłasza zapotrzebowanie na pracowników ze wskazaniem osób, które zamierza zatrudnić. Ministerstwo przekazuje z kolei oferty do poszczególnych urzędów powiatowych, gdzie odbywa się wstępna rekrutacja. Trzeba jednak dodać, że firmy zatrudniające naszych pracowników na okres 18 miesięcy wymagają, by znali się na robocie i znali język tego kraju, do którego się udają" - mówi Jana Hamplowa z karwińskiego UP. „Ta forma nawiązywania legalnych kontaktów z zagranicznymi pracodawcami nie jest jedyną. Niekiedy sam zainteresowany wyjazdem dowiaduje się o miejscu za granicą. Potem UP przejmuje nad nim opiekę. Chodzi w tym wypadku przede wszystkim o trzymiesięczną pracę sezonową. Jeśli natomiast ktoś sam sobie znalazł pracę poprzez znajomości czy odpowiedział na ogłoszenie, a nie zgłosił tego w urzędzie pracy, powinien zdać sobie sprawę z tego, że podjął pracę »na czarno«, czyli na własne ryzyko".

Jak wynika z danych Krajowego Urzędu Pracy, obywatele RC nie wyjeżdżają już do RFN tak chętnie jak niegdyś, bo w ostatnich latach siła nabywcza marki znacznie zmalała i saksy przestały być opłacalne dla ludzi, którzy, mając fach w ręku, potrafią zarobić na utrzymanie również w kraju.

Saksy z donosem

Dla tych, którzy wybierają się do Niemiec pracować „na czarno" - ostrzeżenie. Inspektorzy i kontrolerzy m.in. z Urzędu ds. Nielegalnego Zatrudnienia, szczególnie starannie obserwują tutaj nie tylko tych, którzy pracują legalnie w ramach umów o pracę czy sezonowo, lecz przede wszystkim z całą surowością ścigają zatrudnionych w szarej strefie. Taka praca to zajęcie nader ryzykowne, za to duże prawdopodobieństwo wpadki.

„Każdy pracujący na czarno cudzoziemiec spoza Unii Europejskiej, gdy zostanie przyłapany na pracy „na czarno", trafia do centralnej kartoteki Federalnego Urzędu Administracyjnego w Kolonii" - dowiedzieliśmy się w jednej z ostrawskich agencji kontraktującej obywateli RC na niemieckie budowy. „Czasem ktoś próbuje ukryć przed nami fakt wydalenia. Jeśli nawet po powrocie do kraju zmieni paszport z karnym wpisem, nie ma szans na uzyskanie zgody na legalną pracę w ciągu 5-10 lat, bo Niemcy mają perfekcyjnie prowadzone rejestry".

Ochrona rodzimego rynku pracy to dla Niemców zadanie najwyższej rangi. Pracujących „na czarno" ściga cała armia funkcjonariuszy z Urzędu ds. Nielegalnego Zatrudnienia, podlegającego Federalnemu Urzędowi Pracy w Norymberdze, celnicy, policja. Przeprowadzają na budowach prawdziwe obławy. Nalot jest często skutkiem donosu. Przedsiębiorca, który daje nielegalnie pracę, musi liczyć się z karą od kilku tysięcy do stu tysięcy marek, w zależności od tego, na ile oszukał niemieckie państwo.

Au pair - sprawdzian dojrzałości

Wyjazdy za granicę w charakterze opiekunki do dziecka są od dawna znane i popularne na całym świecie. Młodzi ludzie, nie tylko dziewczęta, ale również chłopcy, wyjeżdżają do rodzin za granicę, żeby opiekować się dziećmi, uczestniczyć w życiu rodzinnym, poznawać nowe środowisko.

Oferta przeznaczona jest jednak tylko dla określonej grupy chętnych - chodzi o młodych ludzi, ambitnych, inteligentnych, którym zależy na doskonaleniu języka. Płeć obojętna, choć więcej propozycji jest dla dziewcząt. Opiekunki muszą mieć ukończoną co najmniej szkołę średnią, znać obcy język na poziomie komunikatywnym, posiadać jakieś doświadczenia w zajmowaniu się dziećmi i prawo jazdy. Warunkiem do podjęcia tej pracy jest także stan wolny i brak własnych dzieci.

Au pair z Republiki Czeskiej mogą pracować w wielu krajach europejskich. Wyjeżdżają m.in. do Belgii, Holandii, Francji, Włoch, Danii, Niemiec, Wielkiej Brytanii, ale także do Stanów Zjednoczonych.

Praca opiekunki jest legalna, trwa najczęściej rok, ale można także wyjechać na sześć miesięcy lub nawet tylko na kwartał. Trzeba jednak wziąć pod uwagę, że mało jest rodzin, które akceptują tak krótkie pobyty au pair.

Pewną barierą jest wiek. Np. Belgia preferuje bardzo młode osoby, najwyżej do 22 lat i 5 miesięcy. Niemcy nie przyjmują au pair, które mają więcej niż 25 lat. 26 lat to górna granica dla Holandii oraz USA. Dania mówi o 28 latach. Najbardziej elastyczna jest Francja, gdzie opiekunka może mieć 30 lat.

„Ten rok spędzony w Niemczech to był najlepszy rok mojego życia. Był to przede wszystkim wielki sprawdzian dojrzałości" - mówi 21-letni Martin z Ostrawy, który trafił do rodziny właścicieli stadniny koni i opiekował się dziećmi w wieku 10, 9 lat. Za pracę otrzymał kieszonkowe 450-500 marek miesięcznie, z tego jednak część przeznaczył na doskonalenie języka.

20-letnia Halina trafiła do Nowego Jorku, do rodziny z trojgiem dzieci. Za opiekę nad nimi dostawała 140 dolarów tygodniowo. Woziła je do szkoły, szykowała im jedzenie, bawiła się z nimi. Nie mogła ich spuszczać ani na chwilę z oczu, zostawiać gdzieś samych, np. przed sklepem. To w USA jest niedopuszczalne. Po południu miała wolne - stęsknieni rodzice (dyrektorzy szkół) z radością zajmowali się dziećmi. Halina poznała bardzo dużo ludzi, opanowała perfekcyjnie angielski.

Do znanych agencji zapewniających młodym pracę za granicą w charakterze pomocy domowej należy ostrawska i brneńska Student Agency. Dzięki sprawdzonym kontaktom zagranicznym, biura te dysponują adresami wielu rodzin, które chcą przyjąć pod swój dach dziewczynę lub chłopca z RC. Również w tym „fachu" może się zdarzyć, że między au pair i rodziną, do której wyjechała, dojdzie do konfliktu.

„Jeśli opiekunka ma problemy czy wątpliwości, powinna skontaktować się natychmiast z biurem organizującym wyjazd lub ze swoim koordynatorem w obcym kraju. Na szczęście są to rzadkie przypadki. Najczęściej nasze dziewczyny zawierają głębokie przyjaźnie i uważają wyjazd w charakterze au pair jako najciekawszą przygodę swojego życia" - powiedziano nam w ostrawskiej placówce.

Podsumowanie

Odpowiadając na anonsy w gazecie, pracownicy urzędów pracy radzą, by przed podjęciem jakichkolwiek decyzji skontaktować się z UP w tych miastach, z których wywodzą się organizatorzy. Ludzie ci powinni posiadać zezwolenie uprawniające ich do organizowania takich wyjazdów i muszą znajdować się w rejestrach UP. Jeżeli bowiem zawierzymy niekompetentnym osobom lub agencjom, może nas spotkać przykra niespodzianka. Kiedy dotrzemy na miejsce przeznaczenia, nikt nie będzie czekał nas na lotnisku czy dworcu, a firma, w której mamy się zameldować, nie musi w ogóle istnieć. Sakramentalną zasadą jest to, że nie wolno nikomu oddawać swojego paszportu i pozwolić się zastraszyć. Nie dać się nabrać firmom, które mamią zbyt wysokimi zarobkami. Nie należy też wyjeżdżać samotnie, gdy nie zna się języka.

WANDA KULA

„ZNAJĄC JĘZYK, ŁATWIEJ DOCIERAMY DO KULTURY" - MÓWI IRENA BOGOCZ

Cienie i blaski dwujęzyczności

Dokończenie ze str. 1

W różnych badaniach sondażowych okazuje się, że uczniowie czy później studenci dwujęzyczni radzą sobie dobrze nawet z tekstami bardziej „ambitnymi", fachowymi, wypowiadają się dobrze w formie pisemnej, ale trudno im porozumieć się w środowisku rówieśników. Nie znają oni słownictwa potocznego, trudno im więc językowo reagować - w swobodny, spontaniczny sposób - na różne bodźce. W wypadku Zaolzian jest to wynikiem pewnego odizolowania tutejszego społeczeństwa od reszty narodu, z którym się identyfikuje.

■ ■ Mówiła pani, że szkoła nie zastąpi środowiska - co więc mają robić rodzice, którym zależy na dobrej znajomości języka u ich dzieci? Mają może przestać posługiwać się wszechobecną w naszych domach gwarą i przejść na język literacki?

- Decyzja należy, oczywiście, do samych rodziców. Istnieje tzw. bilingwizm intencjonalny, czyli celowy, kiedy matka lub ojciec świadomie i celowo decyduje się na rozmawianie z dzieckiem w takim a nie innym języku.

Co do gwary - nie można jej unikać. Jest kodem wielu sytuacji komunikacyjnych, pierwszym „językiem", którego się uczymy. Czasami mieszkańcy naszych terenów nie mogą się zdecydować na określenie swego języka ojczystego - czy jest to język polski, czy czeski. Naukowcy godzą się w takim wypadku na to, że językiem ojczystym jednostki jest po prostu gwara..

■ ■ Gwara jednak w ciągu ostatnich lat - tak przynajmniej wynika z moich laickich obserwacji - coraz szybciej się zmienia. Porównując słownictwo oraz składnię języka używanego w naszym regionie przed ćwierćwieczem i dziś widzimy, że zbliża się ona bardzo do języka czeskiego.

- Gwara w chwili obecnej nie może zaspokoić wszystkich potrzeb komunikacyjnych człowieka. Nie dysponuje odpowiednim słownictwem, które określałoby nową rzeczywistość. Osoba używająca gwary musi po prostu, gdy zajdzie taka potrzeba, zdecydować się na nowy wyraz. Stąd wszystkie te „zmrzliny", „hranolki", „leginy", „mobile" itd. Osoba używająca gwary skorzysta z tego języka, do którego ma lepszy dostęp. Jeśli na co dzień kilkakrotnie spotka się z czeską reklamą telefonu komórkowego, to sama zacznie używać wyrazu „mobil", a nie „komórka".

■ ■ Może więc należałoby zastanowić się nad sposobem, jak zachęcić ludzi do bardziej świadomej troski o język, pokazać, jakie korzyści może przynieść dwujęzyczność?

- Dwujęzyczność w wymiarze społecznym - kolektywnym - jest gdziekolwiek na świecie i w Europie asymetryczna. Zawsze dominuje język większościowego narodu i jednostka należąca do grupy mniejszościowej musi sobie w jakiś sposób dać z tym radę. Zajmowanie się tą sprawą nie jest zadaniem lingwistów czy nauczycieli, są to bowiem w dużym stopniu problemy polityczne i ogólnospołeczne.

■ ■ Czego więc pani zdaniem należy życzyć naszym pedagogom uczącym języka polskiego?

- Wyrozumiałości w stosunku do siebie samych. Takiej wyrozumiałości, która pozwoli im przyznać się do pewnej „winy", jaką są własne usterki językowe, a zarazem uświadomić sobie, że da się je eliminować: używając np. pewnych ćwiczeń językowych, przebywając przez jakiś czas w środowisku innojęzycznym - w wypadku polonistów oczywiście w Polsce. W ten sposób można ograniczyć stopień wspominanej już interferencji.

Poza tym życzę im również wyrozumiałości w stosunku do uczniów. Popełniane przez nich błędy interferencyjne mają swoją logikę. Trzeba zbadać, co je powoduje i co można zrobić, żeby ich nasilenie zmniejszyć.

DANUTA BRANNA

TYGODNIOWY PROGRAM POLSKICH TELEWIZJI SATELITARNYCH

TV POLONIA:

■ CZWARTEK 28 MARCA

6.00 Kawa czy herbata, **7.30** Gość Jedynki, powt., **7.45** Kawa czy herbata, **8.00** Wiadomości, **8.15** Krakowskie Przedmieście 27, **8.25** Złotopolscy (s.), **8.50** 360 stopni dookoła ciała: Dzieciństwo z zawałem (mag.), **9.05** Kwadrans z medycyną: Nie można żyć bez nadziei?, **9.20** Literatura Polska od A do Z, **9.40** Powrót (rep.), **10.30** Zgadnij-odpowiedz (dla dzieci), **10.35** Wehikuł czasu: Słowo drukowane, **11.00** Tropiciele gwiazd (s.), **11.30** Złotopolscy (s.), **12.00** Wiadomości, **12.15** Wieści polonijne, **12.30** Dalecy - Bliscy (pr. public.), **12.55** Polskie smaki, **13.10** Jerzy Niemczuk: Cyrograf (teatr TV), **14.20** Polska w Ziemi Świętej (film dok.), **15.00** Wiadomości, **15.10** 360 stopni dookoła ciała: Dzieciństwo z zawałem (mag.), **15.25** Kwadrans z medycyną: Nie można żyć bez nadziei?, **15.40** Literatura Polska od A do Z, **16.00** Panorama, **16.30** Nie tylko dla komandosów (rep.), **17.00** Teleexpress, **17.20** Gość Jedynki, **17.30** Przygody dzielnego Sylvana (s.), **18.00** Tropiciele gwiazd (s.), **18.30** Panorama, **18.50** Złotopolscy (s.), **19.15** Dobranocka: Film pod strasznym tytułem, **19.30** Wiadomości, **20.00** Polaków portret własny (mag.), **20.25** Ludzie listy piszą, **20.45** Forum polonijne. Odpowiedzi na pytania, **21.00** Jerzy Niemczuk: Cyrograf (teatr TV), **22.10** Józef Elsner - oratorium pasyjne Męka Chrystusa Pana (1), **23.10** Tygodnik polityczny Jedynki (pr. public.), **23.55** Monitor Wiadomości, **0.20** Potomkowie Polaków w Gruzji (rep.), **0.35** Pegaz (mag.), **1.00** Przygody dzielnego Sylvana (s.), **1.30** Wiadomości, **2.00** Złotopolscy (s.), **2.25** Jerzy Niemczuk: Cyrograf (teatr TV), **3.30** Józef Elsner - oratorium pasyjne Męka Chrystusa Pana (1), **4.30** Polaków portret własny (mag.), **4.55** Ludzie listy piszą, **5.15** Forum polonijne. Odpowiedzi na pytania, **5.30** Nie tylko dla komandosów (rep.).

■ PIĄTEK 29 MARCA

6.00 Kawa czy herbata, **7.30** Gość Jedynki, **7.45** Kawa czy herbata, **8.00** Wiadomości, **8.15** Krakowskie Przedmieście 27, **8.25** Złotopolscy (s.), **8.55** Ja nie umieram (rep.), **9.35** Tygodnik polityczny Jedynki (pr. public.), **10.20** Dzieło-arcydzieło (mag.), **10.30** Budzik (dla dzieci), **11.00** Delfi (s.), **11.30** Złotopolscy (s.), **12.00** Wiadomości, **12.15** Polaków portret własny (mag.), **12.40** Ludzie listy piszą, **13.00** Forum polonijne. Odpowiedzi na pytania, **13.15** Więzy krwi (s.), **14.00** Hity satelity, **14.15** Wieczór z Jagielskim, **15.00** Wiadomości, **15.15** Ja nie umieram (rep.), **16.00** Panorama, **16.30** Pegaz (mag.), **17.00** Teleexpress, **17.20** Gość Jedynki, **17.30** Hity satelity, **17.45** Nie tylko o..., **18.00** Delfi (s.), **18.30** Panorama, **18.50** Złotopolscy (s.), **19.15** Dobranocka: Miś Uszatek, Gorączka, **19.30** Wiadomości, **20.00** Wieści polonijne, **20.15** Zaproszenie: Kalwaria - przynoszą tu smutki i radości..., **20.40** Mówi się... (pr. porad.), **21.05** Transmisja Drogi Krzyżowej z Koloseum, **22.45** Więzy krwi (s.), **23.30** Hity satelity, **23.45** Monitor Wiadomości, **0.10** Józef Elsner - oratorium pasyjne Męka Chrystusa Pana (2), **1.20** Miś Uszatek: Gorączka (s. anim.), **1.30** Wiadomości, **2.00** Złotopolscy (s.), **2.30** Więzy krwi (s.), **3.15** Nie tylko o..., **3.30** Uczenie o czarnym Bogu (rep.), **4.00** Kawaleria powietrzna (rep.), **4.30** Wieści polonijne, **4.45** Zaproszenie: Kalwaria - przynoszą tu smutki i radości..., **5.05** Mówi się... (pr. porad.), **5.30** Podróże kulinarne Roberta Makłowicza: Wielkanocny smak.

■ SOBOTA 30 MARCA

6.00 Na dobre i na złe (s.), **6.45** Sztuka Górali Podhalańskich, **7.00** Echa tygodnia, **7.30** Pegaz (mag.), **8.00** Wiadomości, **8.10** Wielkanoc w Dańcu, **8.40** Ziarno (pr. katol.), **9.05** 5-10-15 (dla dzieci i młodzieży), **9.30** Dzieci dzieciom (dla dzieci), **9.45** Pandora i Platon (s. anim.), **10.15** Kurier z Waszyngtonu, **10.30** Afrykańczycy (rep.), **10.45** Wieści polonijne, **11.00** Zaproszenie, **11.20** Mówi się... (pr. porad.), **11.45** Klan (s.), **13.00** Wiadomości, **13.10** Kariera Nikodema Dyzmy (s.), **14.10** Od przedszkola do Opola, **14.50** Ludzie listy piszą, **15.10** Podróże kulinarne Roberta Makłowicza: Wielkanocny smak, **15.35** Wojna domowa (s.), **16.25** Kurier z Waszyngtonu, **16.40** Afrykańczycy (rep.), **17.00** Teleexpress, **17.15** Wielkanoc, **17.35** Na dobre i na złe (s.), **18.30** Panorama, **18.50** Zaproszenie, **19.15** Dobranocka: Przygody Misia Colargola, **19.30** Wiadomości, **19.55** Orędzie Wielkanocne Prymasa Polski ks. kardynała Józefa Glempa, **20.10** Kariera Nikodema Dyzmy (s.), **21.10** Piosenki Władysława Szpilmana, **22.05** Wieczór z Jagielskim, **22.50** Arie na chór (wyk. Chór PR w Krakowie, Radiowa Orkiestra Symfoniczna), **23.35** Nie tylko o..., **23.50** Najcudowniejszy Świątkarz - Koncert Lubelskiej Federacji Bardów do tekstów Karola Wojtyły, **0.20** Na dobre i na złe (s.), **1.15** Przygody Misia Colargola (s. anim.), **1.30** Wiadomości, **1.55** Orędzie Wielkanocne Prymasa Polski ks. kardynała Józefa Glempa, **2.00** Zmiana czasu na letni (z 2.00 na 3.00), **3.05** Klan (s.), **4.20** Hity satelity, **4.35** Kariera Nikodema Dyzmy (s.), **5.30** Kurier z Waszyngtonu, **5.50** Najcudowniejszy Świątkarz - Koncert Lubelskiej Federacji Bardów do tekstów Karola Wojtyły.

■ NIEDZIELA 31 MARCA

6.20 M jak miłość (s.), **7.05** Słowo na niedzielę, **7.15** Arie na chór - Chór PR w Krakowie, Radiowa Orkiestra Symfoniczna, **8.05** Orędzie Wielkanocne Prymasa Polski, **8.15** Wielkanocny mazurek (dla dzieci), **8.45** Tradycje wielkanocne, **9.10** Doświadczanie miłości: Dziennik z podróży ks. Kazimierza Orzechowskiego (film dok.), **9.55** Opowieści z Nowego Testamentu (s.), **10.25** Msza święta oraz błogosławieństwo Urbi et Orbi (z Watykanu), **12.50** Złotopolscy (s.), **13.40** Skarbiec (mag.); **14.15** Czterej pancerni i pies (s.), **15.15** Konin 2001 - Koncert Galowy XXII Dziecięcego Festiwalu Piosenki i Tańca, Najlepsi z najlepszych, **16.10** Doświadczanie miłości: Dziennik z podróży ks. Kazimierza Orzechowskiego (film dok.), **17.00** Teleexpress, **17.30** M jak miłość (s.), **18.30** Panorama, **18.50** Kochamy polskie seriale (teleturniej) 19.15 Dobranocka; Przygody Bolka i Lolka: Zielone ścieżki, **19.30** Wiadomości, **20.00** Pan Tadeusz (film pol.), **22.35** Szansa na sukces, **23.30** Opowieść o Józefie Szwejku i jego „Najjaśniejszej epoce" (s.), **0.05** Arie na chór - Chór PR w Krakowie, Radiowa Orkiestra Symfoniczna, **0.35** M jak miłość (s.), **1.20** Przygody Bolka i Lolka: Zielone ścieżki (s. anim.), **1.30** Wiadomości, **2.00** Złotopolscy (s.), **2.50** Wieczór z Jagielskim, **3.30** Pan Tadeusz (film pol.).

■ PONIEDZIAŁEK 1 KWIETNIA

6.05 Kochamy polskie seriale (teleturniej), **6.30** U Pana Boga za piecem (film pol.), **8.05** Wielkanoc w Łopusznej (rep.), **8.25** Klan (s.), **9.00** Biblioteka rodzinna: Opowieść Wielkanocna (film anim.), **9.45** Od przedszkola do Opola, **10.25** Psi świat: Złodziej (s.), **10.50** Papa się żeni (film pol.), **12.15** Pisanki - Śpiewanki (dla dzieci), **12.45** U Pana Prusa w Nałęczowie, **13.15** Rodzina Połanieckich (s.), **14.40** Wpinanie księżyca (film dok.), **15.20** Lepiej być piękną i bogatą (film pol.), **17.00** Teleexpress, **17.20** DTV (pr. rozryw.), **17.35** Koncert Trzech Tenorów, **18.30** Panorama, **18.50** Klan (s.), **19.15** Dobranocka: Przygód kilka wróbla Ćwirka, **19.30** Wiadomości, **20.00** Koncert Wielkanocny Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, **21.00** Rodzina Połanieckich (s.), **22.20** Wieczór Marcina Dańca - „Bok Szoł", **23.40** U Pana Boga za piecem (film pol.), **1.15** Przygód kilka wróbla Ćwirka (s. anim.), **1.30** Wiadomości, **2.00** Klan (s.), **2.25** Koncert Wielkanocny Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, **3.15** Rodzina Połanieckich (s.), **4.40** Wieczór Marcina Dańca - „Bok Szoł".

■ WTOREK 2 KWIETNIA

6.00 Kawa czy herbata, **7.30** DTV (pr. rozryw.), **7.45** Kawa czy herbata, **8.00** Wiadomości, **8.15** Krakowskie Przedmieście 27, **8.25** Klan (s.), **8.50** Studnia (mag.), **9.35** Podróże kulinarne Roberta Makłowicza: Wielkanocny smak, **10.00** Gwiazdozbiór polskiego sportu: Henryk Łasak, **10.20** Od A do Z: Elżbieta Adamiak, **10.30** Zgadnij-odpowiedz (dla dzieci), **10.35** Przygody Rozbójnika Rumcajsa (s. anim.), **10.40** Papierowy teatrzyk: Złota kaczka (dla dzieci), **11.00** Tajemnica Sagali (s.), **11.30** Klan (s.), **12.00** Wiadomości, **12.15** Benefis Daniela Olbrychskiego, **13.15** Plebania (s.), **13.40** Szansa na sukces: Golec uOrkiestra, **14.40** Ojczyzna-polszczyzna, **15.00** Wiadomości, **15.10** Dwór (rep.), **15.40** Eurofolk - Sanok, Przylądek Starej Pieśni, **16.00** Panorama, **16.30** Raj (pr. katol.), **17.00** Teleexpress, **17.20** Gość Jedynki, **17.30** Zgadnij-odpowiedz (dla dzieci), **17.35** Przygody Rozbójnika Rumcajsa (s. anim.), **17.40** Papierowy teatrzyk: Złota kaczka (dla dzieci), **18.00** Tajemnica Sagali (s.), **18.30** Panorama, **18.50** Klan (s.), **19.15** Dobranocka: Reksio, **19.30** Wiadomości, **20.00** Marszałek Piłsudski (s.), **21.00** Plebania (s.), **21.30** Koncert Wielkanocny Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, **22.30** Forum (pr. public.), **23.15** Dom w kraju fiordów (rep.), **23.45** Monitor Wiadomości, **0.10** Kolejka (lista przebojów), **0.40** Tylko Kaśka (s.), **1.15** Dobranocka: Reksio (s. anim.), **1.30** Wiadomości, **2.00** Klan (s.), **2.30** Plebania (s.), **2.55** To widzowie podziwiali - 50 lat TVP: Przekładaniec (film pol.), **3.30** To widzowie podziwiali - 50 lat TVP: Zaliczenie (film pol.), **4.00** Gwiazdozbiór polskiego sportu: Henryk Łasak, **4.20** Marszałek Piłsudski (s.), **5.15** Dom w kraju fiordów (rep.), **5.40** Eurofolk - Sanok, Przylądek Starej Pieśni.

■ ŚRODA 3 KWIETNIA

6.00 Kawa czy herbata, **7.30** Gość Jedynki, **7.45** Kawa czy herbata, **8.00** Wiadomości, **8.15** Krakowskie Przedmieście 27, **8.25** Klan (s.), **8.50** Dobre książki (mag.), **9.20** Przyrodnicy: M. Gromadzki, **9.40** Forum (pr. public.), **10.30** Drzwi do lasu (mag.), **10.50** Kolorowe nutki (dla dzieci), **11.00** Trzy misie (s.), **11.30** Klan (s.), **12.00** Wiadomości, **12.15** Marszałek Piłsudski (s.), **13.10** Legenda Tatr (film pol.), **15.00** Wiadomości, **15.10** Dobre książki (mag.), **15.40** Przyrodnicy: M. Gromadzki, **16.00** Panorama, **16.30** Kontrowersje: Legalizacja miękkich narkotyków, **17.00** Teleexpress, **17.20** Gość Jedynki, **17.30** Drzwi do lasu (mag.), **17.50** Kolorowe nutki (dla dzieci), **18.00** Trzy misie (s.), **18.30** Panorama, **18.50** Klan (s.), **19.15** Dobranocka: Kocur Wawrzyniec i Przyjaciele, **19.30** Wiadomości, **20.00** Wieści polonijne, **20.15** Skarbiec (mag.), **20.40** Polskie smaki: Królik zamoyski, **21.00** Legenda Tatr (film pol.), **22.45** Przeboje z filharmonii: Gioacchino Rossini. Uwertura „Wilhelm Tell", **23.00** Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie (pr. public.), **23.45** Monitor Wiadomości, **0.10** Tylko rock: Soyka Trio Plus, **0.50** Karino (s.), **1.20** Kocur Wawrzyniec i Przyjaciele (s. anim), **1.30** Wiadomości, **2.00** Klan (s.), **2.30** Szczur (film pol.), **4.05** Dozwolone od lat 40: Przeboje gwiazdy - Czesław Niemen, **4.30** Wieści polonijne, **4.45** Skarbiec (mag.), **5.10** Polskie smaki: Królik zamoyski, **5.30** Kontrowersje: Legalizacja miękkich narkotyków.

TVN 7:

■ CZWARTEK 28 MARCA

7.10 Kangoo (s. anim.), **7.35** SOS Croco (s. anim.), **8.00** Izabela (telenowela), **8.50** Maria Emilia (telenowela), **9.40** Melrose Place (s.), **10.30** Tele Gra (teleturniej), **11.00** Gorączka w mieście (s.), **11.50** Telesklep, **13.50** Angela (s.), **14.40** Kangoo (s. anim.), **15.05** SOS Croco (s. anim.), **15.30** Magiczni wojownicy (s. anim.), **15.55** Dragon Ball (s. anim.), **16.20** Belfer z klasą (s.), **16.45** Krok za krokiem (s.), **17.15** Marlin Bay (s.), **18.10** Gorączka w mieście (s.), **19.05** Melrose Place (s.), **20.00** Nie patrz w dół (film USA), **21.45** Cobra - oddział specjalny (s.), **22.40** Podstępna gra (film ang.), **0.30** Nie patrz w dół (film USA).

■ PIĄTEK 29 MARCA

7.10 Kangoo (s. anim.), **7.35** SOS Croco (s. anim.), **8.00** Izabela (telenowela), **8.50** Maria Emilia (telenowela), **9.40** Melrose Place (s.), **10.30** Tele Gra (teleturniej), **11.00** Gorączka w mieście (s.), **11.50** Telesklep, **13.50** Angela (s.), **14.40** Kangoo (s. anim.), **15.05** SOS Croco (s. anim.), **15.30** Magiczni wojownicy (s. anim.), **15.55** Dragon Ball (s. anim.), **16.20** Belfer z klasą (s.), **16.45** Krok za krokiem (s.), **17.15** Cobra - oddział specjalny (s.), **18.10** Gorączka w mieście (s.), **19.05** Melrose Place (s.), **20.00** Maryja, matka Jezusa (film USA), **21.40** Kochane kłopoty (s.), **22.30** Dlaczego warto żyć (film USA), **0.10** Alicja w Krainie Czarów (film USA).

■ SOBOTA 30 MARCA

7.00 Telesklep, **8.30** Magiczni wojownicy (s. anim.), **8.55** Dragon Ball (s. anim.), **9.20** Ukryte miasto (s.), **9.50** Koty nie tańczą (film anim.), **11.05** Tele Gra (teleturniej), **12.05** Alicja w Krainie Czarów (film USA), **14.20** Kodiak. wyspa wielkiego niedźwiedzia (film dok.), **15.10** Tenbit GSM, **15.40** Czynnik PSI (s.), **16.30** Kochane kłopoty (s.), **17.20** Śmiałkowie (film USA), **19.05** Słoneczny patrol (s.), **20.00** Trzęsienie ziemi w Nowym Jorku (film amer.-kanad.), **23.10** Zaufać sercu (film kanad.), **0.40** Big Brother Bitwa (na żywo), **1.40** Tenbit GSM.

■ NIEDZIELA 31 MARCA

7.00 Telesklep, **8.25** Wilki morskie (s.), **8.50** Speed Racer (s.), **9.15** Yaiba - legendarny Samuraj (s. anim.), **9.40** Kangoo (s. anim.), **10.05** Luzaki i kujony (s.), **10.50** Nie do pary (s.), **11.20** Czynnik PSI (s.), **12.10** Maryja, matka Jezusa (film USA), **13.50** Kiwi - ich historia i życie (film dok.), **14.45** Hotel (s.), **15.40** Na wariackich papierach (s.), **16.35** Słoneczny patrol (s.), **17.25** Śmiałkowie (film USA), **19.05** Jack i Jill (s.), **20.00** Emma (film ang.-amer.), **22.10** Prezydencki poker (s.), **23.00** Co za tydzień (mag.), **23.20** Psi żołd (film USA), **1.30** Amerykańska Yakuza (film USA).

■ PONIEDZIAŁEK 1 KWIETNIA

8.55 Kangoo (s. anim.), **9.20** SOS Croco (s.), **9.45** Magiczni wojownicy (s. anim.), **10.10** Dragon Ball (s. anim.), **10.35** Melrose Place (s.), **11.25** Gorączka w mieście (s.), **12.15** Emma (film ang.-amer.), **14.20** Kea - papuga górska (film dok.), **15.00** Arka Noego (film USA), **16.30** Gorączka w mieście (s.), **17.25** Arka Noego (film USA), **19.05** Melrose Place (s.), **20.00** Sercowe szaleństwa (film USA), **21.45** Medicopter 117 (s.), **22.40** Amerykańska Yakuza (film USA), **0.20** Big Brother Bitwa (na żywo), **1.20** Gwiezdne złoto (film USA).

■ WTOREK 2 KWIETNIA

7.10 Kangoo (s. anim.), **7.35** SOS Croco (s.), **8.00** Izabela (telenowela), **8.50** Maria Emilia (telenowela), **9.40** Melrose Place (s.), **10.30** Tele Gra (teleturniej), **11.00** Gorączka w mieście (s.), **11.50** Telesklep, **13.50** Angela (s.), **14.40** Kangoo (s. anim.), **15.05** SOS Croco (s.), **15.30** Magiczni wojownicy (s. anim.), **15.55** Dragon Ball (s. anim.), **16.20** Belfer z klasą (s.), **16.45** Krok za krokiem (s.), **17.15** Medicopter 117 (s.), **18.10** Gorączka w mieście (s.), **19.05** Melrose Place (s.), **20.00** Spadający anioł (film USA), **21.50** Klaun (s.), **22.45** Gwiezdne złoto (film USA), **0.25** Big Brother Bitwa (na żywo), **1.25** Jak dwa krokodyle (film wlos.-franc.-ang.).

■ ŚRODA 3 KWIETNIA

7.10 Kangoo (s. anim.), **7.35** SOS Croco (s.), **8.00** Izabela (telenowela), **8.50** Maria Emilia (telenowela), **9.40** Melrose Place (s.), **10.30** Tele Gra (teleturniej), **11.00** Gorączka w mieście (s.), **11.50** Telesklep, **13.50** Angela (s.), **14.40** Kangoo (s. anim.), **15.05** SOS Croco (s.), **15.30** Magiczni wojownicy (s. anim.), **15.55** Dragon Ball (s. anim.), **16.20** Belfer z klasą (s.), **16.45** Krok za krokiem (s.), **17.15** Klaun (s.), **18.10** Gorączka w mieście (s.), **19.05** Melrose Place (s.), **20.00** Pieskie popołudnie (film USA), **22.25** Marlin Bay (s.), **23.20** Pijacy (film USA), **1.00** Big Brother Bitwa (na żywo), **2.00** Cagney i Lacey - Trudny wybór (film USA).

TV POLSAT 2:

■ CZWARTEK 28 MARCA

7.00 Powitanie, **7.05** Muzyka polska, **8.30** Piosenka na życzenie, **9.30** INFORmator finansowy (mag.), **9.45** TV Market, **10.00** Muzyczny relax, **12.00** Dwa światy (reality show), **12.45** Komicy występują w Polsacie, **13.00** Muzyka polska, **14.00** Dyżurny satyryk kraju, **14.30** Miss telewizji (s.), **15.00** INFORmator finansowy (mag.), **15.15** TV Market, **15.30** Kalambury (telezabawa), **16.10** Informacje, **16.30** Pamiętnik nastolatki (s.), **17.00** Twój lekarz (mag.), **17.30** Hot Chat, **17.45** Dziennik, **18.00** Graczykowie (s.), **18.30** Pamiętnik nastolatki (s.), **19.00** Informacje w minucie, **19.05** Graffiti, **19.15** Informacje, **19.40** Duża przerwa (s.), **20.05** VIP (wydarzenia i plotki), **21.00** Życie jak poker (s.), **21.30** Komicy występują w Polsacie, **21.50** Dziennik, **22.05** Hot Chat, **22.15** INFORmator prawny (mag.), **22.30** Życie jak poker (s.), **23.00** Informacje, biznes informacje, **23.20** Puls Biznesu, **23.35** Świat według Kiepskich (s.), **0.00** Graczykowie (s.), **0.30** Pamiętnik nastolatki (s.), **1.00** Pasmo informacyjne, **1.30** Duża przerwa (s.), **2.00** VIP (wydarzenia i plotki), **3.00** Życie jak poker (s.), **3.30** Dziennik, **3.45** Hot Chat, **4.00** INFORmator prawny (mag.), **4.15** Życie jak poker (s.), **4.45** Informacje, **5.00** Puls biznesu, **5.15** Różowa landrynka (s.), **5.45** Świat według Kiepskich (s.), **6.15** Komicy występują w Polsacie, **6.30** Muzyka polska.

■ PIĄTEK 29 MARCA

7.00 Powitanie, **7.05** Muzyka polska, **8.30** Piosenka na życzenie, **9.30** INFORmator prawny (mag.), **9.45** TV Market, **10.00** Muzyczny relax, **12.00** Dwa światy (reality show), **12.45** Komicy występują w Polsacie, **13.00** Muzyka polska, **14.00** Dyżurny satyryk kraju, **14.30** Miss telewizji (s.), **15.00** INFORmator prawny (mag.), **15.15** TV Market, **15.30** Kalambury (telezabawa), **16.10** Informacje, **16.30** Pamiętnik nastolatki (s.), **17.00** 4x4 (mag.), **17.30** Hot Chat, **17.45** Dziennik, **18.00** Rodzina zastępcza (s.), **18.30** Pamiętnik nastolatki (s.), **19.00** Informacje w minucie, **19.05** Graffiti, **19.15** Informacje, **19.40** Serial, **20.05** VIP (wydarzenia i plotki), **20.35** Świat według Kiepskich (s.), **21.00** Życie jak poker (s.), **21.30** Komicy występują w Polsacie, **21.50** Dziennik, **22.05** Hot Chat, **22.15** INFORmator gospodarczy (mag.), **22.30** Życie jak poker (s.), **23.00** Informacje, biznes informacje, **23.20** Puls Biznesu, **23.35** Graczykowie (s.), **0.00** Rodzina zastępcza (s.), **0.30** Pamiętnik nastolatki (s.), **1.00** Pasmo informacyjne, **2.00** VIP (wydarzenia i plotki), **2.30** Świat według Kiepskich (s.), **3.00** Życie jak poker (s.), **3.30** Dziennik, **3.45** Hot Chat, **4.00** Informator gospodarczy (mag.), **4.15** Życie jak poker (s.), **4.45** Informacje, **5.00** Puls biznesu, **5.15** Różowa landrynka (s.), **5.45** Graczykowie (s.), **6.15** Komicy występują w Polsacie, **6.30** Muzyka polska.

■ SOBOTA 30 MARCA

7.00 Powitanie, **7.05** Muzyka polska, **12.00** V-max (mag.), **12.30** Kalambury (telezabawa), **13.00** Pamiętnik nastolatki (s.), **14.00** Bumerang (pr. public.), **14.30** Wehikuł, **15.00** Disco Relax, **16.10** Informacje, **16.30** Przygody Leona H. (pr. satyr.), **17.00** Kinomaniak (mag.), **17.30** Komicy występują w Polsacie, **17.45** Danuta Błażejczyk (mini-koncert), **18.00** Na każdy temat, **19.05** Informacje, **19.30** Świat według Kiepskich (s.), **20.00** Trędowata (s.), **20.45** Komicy występują w Polsacie, **21.00** Graczykowie (s.), **21.30** Życie jak poker (s.), **22,30** Kinomaniak (mag.), **23.00** Przygody Leona H. (pr. satyr.), **23.30** Rodzina zastępcza (s.), **0.00** Na każdy temat, **1.00** Informacje, **1.15** Świat według Kiepskich (s.), **1.45** Trędowata (s.), **2.30** Graczykowie (s.), **3.00** Życie jak poker (s.), **4.00** Kinomaniak (mag.), **4.30** Kalejdoskop, **5.00** Rodzina zastępcza (s.), **5.30** Muzyka polska.

■ NIEDZIELA 31 MARCA

7.00 Powitanie, **8.30** Muzyka polska, **12.00** Wehikuł, **12.30** Kalambury (telezabawa), **13.00** Pamiętnik nastolatki (s.), **14.00** Magazyn katolicki, **14.30** 4x4 (mag.), **15.00** Magazyn Teatru Otwartego, **16.10** Informacje, **16.30** Kinomaniak (mag.), **17.00** Przygody Leona H. (pr. satyr.), **17.30** Komicy występują w Polsacie, **17.45** Urbanator (koncert), **18.00** Na każdy temat, **19.05** Informacje, **19.30** Duża przerwa (s.), **20.00** Magazyn Teatru Otwartego, **21.00** Komicy występują w Polsacie, **21.15** Izabela (telenowela), **21.45** Życie jak poker (s.), **23.15** Strefa P, **23.45** Przygody Leona H. (pr. satyr.), **0.15** Na każdy temat, **1.15** Informacje, **1.30** Duża przerwa (s.), **2.00** Magazyn Teatru Otwartego, **3.00** Izabela (telenowela), **3.30** Życie jak poker (s.), **5.00** Strefa P, **5.30** Przygody Leona H. (pr. satyr.), **6.00** Muzyka polska.

■ PONIEDZIAŁEK 1 KWIETNIA

7.00 Powitanie, **7.05** Muzyka polska, **8.30** Piosenka na życzenie, **9.30** Budka Suflera 25 lat (koncert), **10.00** Muzyczny Relax, **12.00** Dwa światy (reality show), **12.45** Komicy wystepują w Polsacie, **13.00** Muzyka polska, **14.00** Dyżurny satyryk kraju, **14.30** A ku ku, **15.00** Skawaker (koncert), **15.30** Kalambury (telezabawa), **16.10** Informacje, **16.30** Pamiętnik nastolatki (s.), **17.00** Wehikuł, **17.30** Perfect (koncert), **18.00** Duża przerwa (s.), **18.30** Pamiętnik nastolatki (s.), **19.00** Informacje w minucie, **19.05** Graffiti, **19.15** Informacje, **19.40** Świat według Kiepskich (s.), **20.05** VIP (wydarzenia i plotki), **20.35** Graczykowie (s.), **21.00** Życie jak poker (s.), **21.30** Komicy występują w Polsacie, **21.50** Robert Janowski (koncert), **22.30** Życie jak poker (s.), **23.00** Lady pank (koncert), **23.35** Rodzina zastępcza (s.), **0.00** Duża przerwa (s.), **0.30** Pamiętnik nastolatki (s.), **1.00** Pasmo informacyjne, **1.30** Świat według Kiepskich (s.), **2.00** VIP (wydarzenia i plotki), **2.30** Graczykowie (s.), **3.00** Życie jak poker (s.), **3.30** Lady pank (koncert), **4.00** Informator prawno-podatkowy (mag.), **4.15** Życie jak poker (s.), **4.45** Dżem w Operze (koncert), **5.45** Rodzina zastępcza (s.), **6.15** Komicy występują w Polsacie, **6.30** Muzyka polska.

■ WTOREK 2 KWIETNIA

7.00 Powitanie, **7.05** Muzyka polska, **8.30** Piosenka na życzenie, **9.30** Perfect (koncert), **10.00** Muzyczny relax, **12.00** Dwa światy (reality show), **12.45** Komicy występują w Polsacie, **13.00** Muzyka polska, **14.00** Dyżurny satyryk kraju, **14.30** A ku ku, **15.00** Lady pank (koncert), **15.30** Kalambury (telezabawa), **16.10** Informacje, **16.30** Pamiętnik nastolatki (s.), **17.00** Super gol (mag.), **17.30** Hot Chat, **17.45** Dziennik, **18.00** Izabela (telenowela), **18.30** Pamiętnik nastolatki (s.), **19.00** Informacje w minucie, **19.05** Graffiti, **19.15** Informacje, **19.40** Graczykowie (s.), **20.05** VIP (wydarzenia i plotki), **20.35** Rodzina zastępcza (s.), **21.00** Życie jak poker (s.), **21.30** Komicy występują w Polsacie, **21.50** Dziennik, **22.05** Hot Chat, **22.15** Danuta Błażejczyk (mini-koncert), **22.30** Życie jak poker (s.), **23.00** Informacje i biznes informacje, **23.35** Duża przerwa (s.), **0.00** Izabela (telenowela), **0.30** Pamiętnik nastolatki (s.), **1.00** Pasmo informacyjne, **1.30** Graczykowie (s.), **2.00** VIP (wydarzenia i plotki), **2.30** Rodzina zastępcza (s.), **3.00** Życie jak poker (s.), **3.30** Dziennik, **3.45** Hot Chat, **4.00** Danuta Błażejczyk (mini-koncert), **4.15** Życie jak poker (s.), **4.45** Informacje, **5.00** Puls biznesu, **5.15** Różowa landrynka (s.), **5.45** Duża przerwa (s.).

■ ŚRODA 3 KWIETNIA

7.00 Powitanie, **7.05** Muzyka polska, **8.30** Piosenka na życzenie, **9.30** Nalepa (koncert), **10.00** Muzyczny relax, **12.00** Dwa światy (reality show), **12.45** Komicy występują w Polsacie, **13.00** Muzyka polska, **14.00** Dyżurny satyryk kraju, **14.30** A ku ku, **15.00** Republica (koncert), **15.30** Kalambury (telezabawa), **16.10** Informacje, **16.30** Pamiętnik nastolatki (s.), **17.00** Bumerang (mag.), **17.30** Hot Chat, **17.45** Dziennik, **18.00** Świat według Kiepskich (s.), **18.30** Pamiętnik nastolatki (s.), **19.00** Informacje w minucie, **19.05** Graffiti, **19.15** Informacje, **19.40** Rodzina zastępcza (s.), **20.05** VIP (wydarzenia i plotki), **20.35** Duża przerwa (s.), **21.00** Życie jak poker (s.), **21.30** Komicy występują w Polsacie, **21.50** Dziennik, **22.05** Hot Chat, **22.15** INFORmator finansowy (mag.), **22.30** Życie jak poker (s.); **23.00** Informacje i biznes informacje, **23.20** Puls biznesu, **23.35** Izabela (telenowela), **0.00** Świat według Kiepskich (s.), **0.30** Pamiętnik nastolatki (s.), **1.00** Pasmo informacyjne, **1.30** Rodzina zastępcza (s.), **2.00** VIP (wydarzenia i plotki), **2.30** Duża przerwa (s.), **3.00** Życie jak poker (s.), **3.30** Dziennik, **3.45** Hot Chat, **4.00** Informator finansowy, **4.15** Życie jak poker (s.), **4.45** Informacje, **5.00** Puls biznesu, **5.15** Różowa landrynka (s.), **5.45** Izabela (telenowela), **6.15** Komicy występują w Polsacie, **6.30** Muzyka polska.

Telewizja zastrzega sobie prawo zmian w programie.

SKROBANIE WZORÓW NA JAJKU NIE BYŁO TYLKO CHĘCIĄ POCHWALENIA SIĘ ZDOLNOŚCIAMI ARTYSTYCZNYMI

Od pisanki do święconki

Niektórzy sądzą, że zwyczaj malowania jaj jest pochodzenia staropolskiego i staroniemieckiego, ale odkrycia archeologiczne dowodzą, że pisanki znali już Asyryjczycy 5000 lat temu. Są więc one starsze od historii Grecji i Rzymu.

Jajko było w wierzeniach siłą, która mogła powstrzymać złe moce. W niektórych rejonach jeszcze do tej pory łupiny jajek wiesza się na drzwiach lub zakopuje się na polach, sądząc, że zapewni to spokój domowi i urodzajne zbiory.

Legenda głosi, że święta Magdalena, gdy usłyszała od anioła, którego spotkała przy grobie Jezusa, że Ten zmartwychwstał, ucieszyła się i pobiegła czym prędzej do domu. Tam zobaczyła, iż wszystkie jajka przybrały piękne barwy. Święta Magdalena udała się więc z tą nowiną do uczniów Syna Bożego, a gdy pokazywała im kolorowe jajka, wykluły się z nich piękne ptaki, które rozproszyły się po całym świecie.

Barwy, jakimi pokrywano jajka, miały swoje symbole. Czerwony oznaczał krew Zbawiciela, przelaną za nasze grzechy, żółty i zielony - radość ze zmartwychwstania, a fioletowy i niebieski - żałobę wielkopostną.

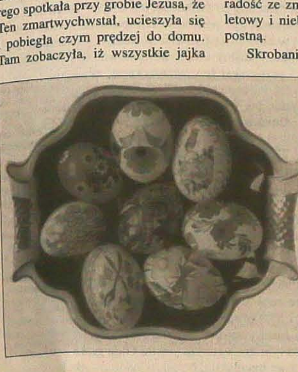

Skrobanie wzorów na jajku nie było tylko chęcią pochwalenia się zdolnościami artystycznymi, ale również szansą na okazanie komuś uczuć. Dawniej bowiem osoba, która darzyła kogoś sympatią lub miłością, mogła mu ofiarować właśnie pisankę. Pisanka taka, oczywiście, wyglądać musiała jak najpiękniej. Jeśli osoba obdarowana odesłała wkrótce swoją pisankę - oznaczało to,że odwzajemnia uczucie.

W ludowej kulturze i wierze palma miała bardzo duże znaczenie. Sądzono, że ma w sobie siłę, i dlatego w niedzielę palmową smagano się nią. Smagano też niektóre zwierzęta inwentarza, by ich przychówek był zdrowy. Bazie wkładano do uli i do gniazd ptaków hodowlanych, a samą palmę, tuż po święceniu, zawieszano nad drzwiami domostw, by strzegła gospodarstwa przed ogniem i piorunami.

W poprzednich wiekach odróżniano dyngus od śmigusa. Dyngus było to chodzenie po prośbie i wymuszanie na gospodyniach złożenia okupu z pozostałości wielkanocnego stołu. Śmigus zaś był właściwym obrządkiem polewania się. Wywodził się z kultury wiejskiej i dość późno przeniknął do dworków szlacheckich i miast, gdzie nie obchodzono go już z takim rozmachem, ograniczając się raczej do skropienia kogoś niewielką ilością perfum.

Zwyczaj polewania nie ograniczał się w przeszłości do jednego dnia. Ciągnął się, choć już z mniejszą intensywnością, aż do Zielonych Świątek.

Istniał zwyczaj, że ten, kto zaspał i opuścił mszę rezurekcyjną, odbywającą się w sobotę w nocy albo w niedzielę rano, nie miał prawa jeść święconego jadła, którym dzielono się jak opłakiem, składając sobie jednocześnie życzenia. **(Z)**

NIE ZAPOMNIJMY O ŻYWYCH KWIATACH

Niespodzianka w... koszyku

Z roku na rok handlowcy rozpieszczają nas coraz bogatszą ofertą świątecznych drobiazgów. Co prawda gros z nich oscyluje wokół tzw. stylistyki naiwnej, ale oryginalne rekwizyty wielkanocne też można upolować.

Wdzięcznie prezentują się jajka z mosiądzu i kamienia udającego szlachetne marmury, pisanki opatulone jedwabnymi nićmi i jajka aksamitopodobne. Do każdego można kupić metalową nóżkę-podstawkę, jeśli chcemy mieć na wielkanocnym stole jajko eksponat. A jeśli nie, to wystarczy rozejrzeć się po kwiaciarniach, gdzie piętrzą się oryginalne siermiężne koszyki z pręci, które na pewno będą pasowały do wystroju stołu w klimatach rustykalnych, w połączeniu z kamionką czy drewnem. Piękną dekoracją będą też jajka w doniczce z pręci wysłanej sztuczną trawą, podobnie jak i... ptasie gniazda, całkiem oryginalny wynalazek.

W wyplatanych koszykach z wikliny przebierać możemy do woli. W świątecznych stroikach również. Przeważa jednak pstrokacizna, a motywem przewodnim są w niej żonkile, frezje, plastikowe bazie, kurczaki i zające, a nawet oryginalne potłuczone skorupki jajek. Bardziej stonowane i wcale nie droższe są kompozycje z traw i suszu. Oprócz nich warto skusić się też na świece w kształcie jajek albo drewniane i ceramiczne zające.

Na wysokości zadania stanął przed świętami przemysł cukierniczy i zasypał rynek pysznościami w pięknej wielkanocnej szacie. Doskonałym prezentem, szczególnie dla dzieci, na pewno będą słodycze zapakowane w tekturowy koszyk, który oprócz łakoci kryje w środku bajki albo miniaturowe zabawki. Czekoladowe jajka, zające i baranki zawinięte w błyszczące złotka, będą również miłym upominkiem dla dorosłych.

Pochłonięci świątecznymi sprawunkami nie zapomnijmy o stricte wiosennym akcencie, czyli czymś żywym. Niezastąpione w tej roli są kwiaty: żonkile, tulipany, fiołki, gałązki „złotego deszczu", czyli pachnący powiew świeżości. **(goc)**

■ SMACZNEGO

Na stole wielkanocnym nie może zabraknąć koszyczka ze święconym, pisanek i oczywiście jajek na twardo. Reszta - to już pole do popisu dla gospodyni. Przeważnie ozdobą świątecznego stołu jest półmisek z wielkanocną szynką i białą kiełbasą. My polecamy nadziewane piersi indycze oraz przystawkę z jaj i śledzia. Zachęcamy też gospodynie, aby oprócz mięs i wędlin przygotowały rozmaite sałatki warzywne. Podnoszą one smak potraw mięsnych, a pięknie udekorowane są prawdziwą ozdobą stołu.

Nadziewane piersi indycze

Składniki: Pierś indycza (ok. 1,60 kg), 3 dag masła, jajko, 6 dag czerstwej bułki, 10 dag wątróbki drobiowej, 1/2 pęczka natki pietruszki, łyżka rodzynek, sól, łyżeczka cukru, pieprz, starta gałka muszkatołowa, 2 łyżki oleju, 4 dag masła, łyżka tartej bułki.

Przygotowanie: Dwie części piersi indyczej ułożyć na stolnicy zewnętrzną stroną do spodu, każdą część nadkroić pośrodku wzdłuż i lekko rozbić drewnianym młotkiem. Mięso oprószyć solą, złożyć w całość, odłożyć. Masło utrzeć z żółtkiem, dodać namoczoną i odciśniętą bułkę, bardzo drobno posiekaną pietruszkę i wątróbkę, przyprawić masę do smaku. Na końcu dodać ubitą pianę z białka i rodzynki. Rozłożyć mięso. Na jednym płacie ułożyć wałek z nadzienia, przykryć drugim płatem, tak aby brzegi mięsa zachodziły na siebie. Zszyć brzegi lub spiąć szpadkami, ułożyć na natłuszczonej oliwą blasze, wstawić do mocno nagrzanego piekarnika, a gdy się zaczyna rumienić posmarować masłem i oprószyć tartą bułką. Dokończyć pieczenie. Upieczone mięso przełożyć na półmisek, a na blachę wlać szklankę wody, zagotować i sos zlać do kubeczka. Cienko pokrajaną pieczeń podawać na zimno lub nieco grubsze porcje odgrzać w sosie i podać na gorąco.

Przystawka z jaj i śledzia

Składniki: 4 jaja ugotowane na twardo, 2 ugotowane ziemniaki, 1 ugotowany burak, 1 kwaszony ogórek, 3 łyżki kwaszonej kapusty, 2 filety śledziowe, 5 dag białego sera, kilka listków zielonej sałaty, szczypior, 2 łyżki oleju, sól, pieprz.

Przygotowanie: Ogórek i ziemniaki pokroić w kostkę, wymieszać z kapustą i startym na tarce z dużymi oczkami burakiem. Doprawić olejem, solą i pieprzem. Na półmisku ułożyć umyte i osuszone listki sałaty, na nich - warzywa. Jaja przekroić na pół, każdą połówkę udekorować paseczkiem śledzia, odrobiną pokruszonego białego sera i posiekanym szczypiorkiem. Tak przygotowane jaja ułożyć na warzywach.

Sałatka z ogórkiem

Składniki: 4 jaja ugotowane na twardo, 2 świeże ogórki, szczypior, sól, pieprz, 3 łyżki oliwy, szczypta papryki.

Przygotowanie: Ugotowane jaja obrać, pokroić na cząstki. Ogórek umyć, pokroić na plasterki. Wszystkie składniki włożyć do salaterki, dodać oliwę i delikatnie wymieszać. Sałatkę doprawić do smaku solą, pieprzem, szczyptą słodkiej papryki. Udekorować posiekanym szczypiorkiem. Można podawać z grzankami i masłem czosnkowym. **(k)**

■ RADY NA CZASIE

Smacznego jajka

Na wielkanocnym stole jajka zajmują miejsce szczególne, ale przecież zawsze, gdy je przygotowujemy, chcemy, aby były smaczne, świeże i dobrze przyrządzone.

❄ Nie należy ugotowanych jaj trzymać zbyt długo w wodzie, bo żółtka będą miały brzydki ciemny nalot.

❄ Im świeższe jaja, które gotujemy, tym trudniej je potem obrać ze skorupek. Jest na to kilka sposobów. Wodę do gotowania trzeba posolić, a po wyjęciu z wrzątku jajka płuczemy w strumieniu zimnej wody (lub wkładamy do wody w garnku). Skorupki skruszeją i łatwiej zejdą.

❄ W przedświątecznym rozgardiaszu czasem mieszają się jajka ugotowane z surowymi. Jak je odróżnić? Trzeba ostrożnie „zakręcić" jajem na stole - jeśli będzie się obracało szybko, oznacza to, że jest gotowane. Jajka surowe obracają się wolno, nierównomiernie i dość prędko się zatrzymują.

❄ Surowe żółtko, które chcemy przechować w lodówce, dość szybko zacznie obsychać. Nie należy go jednak zalewać wodą, bo zmętnieje. Lepiej wlać na nie odrobinę oleju, który sprawi, że będzie świeże i zachowa intensywną żółtą barwę. Takie żółtko znakomicie nadaje się do panierowania.

❄ Jaj nie należy przechowywać w temperaturze zamarzania, bo utracą swoje właściwości i np. ciasto może się nie udać.

❄ Jeśli chcemy, aby jajka po przyrządzeniu były świeże, nie powinny mieć więcej niż 14 dni. Średnie świeże jajko jednodniowe waży ok. 50 g. Im starsze, tym robi się lżejsze. Jeśli w skorupce coś bulgoce, to znaczy, że jajko jest stare. W świeżym białko jest gęste i ściśle przylega do żółtka.

❄ Warto określić wiek jajka przed jego ugotowaniem lub przeznaczeniem do ciast, kremów, pasztetów, sałatek itp. Do zimnej, osolonej wody wkładamy delikatnie jajko. Jeśli natychmiast opadnie i pozostanie na dnie - jajko jest świeże i możemy je bez obawy gotować. Lecz jeśli unosi się w wodzie, a zwłaszcza wynurza, na pewno jest stare. Oznacza to, że przedostało się już do środka sporo powietrza, pęcherzyki wewnątrz są większe i jajko wypływa na wierzch. **(dz)**

ŚWIĄTECZNE POTRAWY, PODOBNIE JAK DZIŚ, ŚWIĘCIŁO SIĘ W SOBOTĘ

Wielkanocne obrzędy

Obrzędy związane z Wielkanocą - największym świętem chrześcijańskim upamiętniającym Zmartwychwstanie Jezusa - były znane już w II w.n.e. Większość z nich nie dotrwała do naszych czasów.

W dzień rozprawy z Judaszem, czyli w Wielką Środę, miały miejsce potępiane zwykle przez księży żywiołowe zabawy. Na zrobionego ze słomianych gałganów Judasza wkładano 30 kawałków tłuczonego szkła (na pamiątkę judaszowych srebrników). Tak przygotowaną kukłę zrzucano z kościelnej wieży pod nogi uzbrojonego w kije tłumu, który potem palił ją lub topił w stawie.

W Wielki Czwartek wieczorem jedzono tajnię - postną kolację, po której nie myto naczyń, a zostawione na nich resztki zachowywano jako pożywienie dla zmarłych. Wierzono bowiem, że tego dnia ich dusze przebywają w świecie żywych.

Wielki Piątek był dniem, w którym z wielką fantazją urządzano groby Chrystusowe. Przedstawiały one sceny pochodzące ze Starego lub Nowego Testamentu, takie jak np. ofiarowanie Izaaka, topienie w studni Józefa czy połykanie Jonasza przez wieloryba.

Dzień Ukrzyżowania nie był, jak się powszechnie sądzi, tylko świętem smutku i ascezy. Nawet wtedy młodzież pozwalała sobie na przeróżne figle lub niewybredne żarty. Działo się tak zwłaszcza w czasie „pogrzebu żuru i śledzia". Jego kulminacyjnym punktem było wieszanie śledzia na gałęzi za karę, że stanowił jedyne menu w okresie Wielkiego Postu.

W tym samym czasie w kuchniach odbywało się wielkie gotowanie i pieczenie. Zgodnie z zaleceniami strzeżonych receptur, kobiety piekły chleby, bułki i tradycyjne polskie baby, do których zużywały setki żółtek. Po wyjęciu z pieca ostrożnie układały wypieki na puchowych pierzynach, aby nie „zaziębić" delikatnych specjałów.

Wielkanocne potrawy, podobnie jak dziś, święciło się w Wielką Sobotę. Jednak zarówno wystawność przyjęć, jak i zawartość święconki w dawnych wiekach była znacznie okazalsza niż obecnie.

Uroczyste niedzielne śniadania, na których dzielono się poświęconym jajkiem, wzbogacone były o rytuał jedzenia cierpkiej laski chrzanu na pamiątkę pojenia żółcią i octem konającego na krzyżu Jezusa. **(k)**

KRZYSZTOF ZANUSSI O TEGOROCZNYCH OSCARACH

Nagrody dla Amerykanów

Reżyser Krzysztof Zanussi, komentując tegoroczne Oscary, powiedział, że są to nagrody dla amerykańskich filmów i kino zagraniczne jest zauważane przez nagradzających raczej ze względów kurtuazyjnych.

Jako przykład Zanussi podał film „Amelia", który, choć nominowany, nie dostał Oscara. „Przypuszczam, że ten film, nominowany w kategorii najlepszy film zagraniczny, nie dostał go dlatego, że jest zbyt europejski, zbyt francuski. Ten rodzaj bardzo inteligentnej rozrywki jest dla Amerykanów bardzo trudny. Zawsze tego rodzaju filmy budziły w nich pewien opór. Nie dziwię się, że zwyciężył dużo prostszy film, który nie zawiera tej dawki ironii i dowcipu ani wyrafinowania, a dotyczy spraw dla każdego zrozumiałych" - powiedział Krzysztof Zanussi.

Zdaniem reżysera, choć ranga Oscara wciąż rośnie, nagroda pozostaje jednak wyróżnieniem przede wszystkim amerykańskim, promującym specyficzne wartości tamtejszego kina.

„Trzeba pamiętać, że Oscary stały się czymś ważnym w momencie, gdy amerykańskie kino zaczęło być ważne. Nie było tak zawsze. Dwadzieścia lat temu Oscary mało nas obchodziły - to była wewnętrzna amerykańska nagroda. Tak naprawdę tak jest do dziś dnia. Kino zagraniczne w Oscarach bierze udział raczej ze względów kurtuazyjnych, nikt na to nie zwraca większej uwagi. Oscar dla najlepszego zagranicznego filmu jest bez porównania mniej ważny dla Amerykanów od ich własnych nagród, a dla nas dużo ważniejsze są nagrody w Cannes czy w Wenecji" - powiedział Zanussi.

Cztery Oscary przypadły jednak „Władcy Pierścieni" - ekranizacji brytyjskiej powieści przez nowozelandzkiego reżysera. „Myślę, że Oscary dla tego filmu są wyrazem tradycyjnego respektu, jaki przemysł filmowy żywi dla werdyktu rynku. Rynek pochwalił ten film, więc Akademia go nagradza. Dla mnie osobiście miłym akcentem jest Oscar dla »Pięknego umysłu« - filmu bez porównania trudniejszego, ambitniejszego, który został tak wysoko oceniony jako przeciwwaga dla nagrody dla ekranizacji powieści Tolkiena" - mówił reżyser.

Powiedział też, że nie dziwi go porażka polskich twórców nominowanych do Oscara. „Szkoda, że Oscara nie zdobył nikt z nominowanych Polaków, ale to było do przewidzenia. Myślę, że Sławek Idziak, nie będąc Amerykaninem, w naturalny sposób miał bardzo ograniczone szanse. Wiedział to zresztą od początku. Również »Męska sprawa« rywalizowała z filmami po angielsku. Amerykanie są nieprzyzwyczajeni do czytania napisów i to mogło zaważyć na decyzji jurorów" - dodał reżyser.

WYSTAWA O MARTYROLOGII KOBIET

Przypomnieć tamto piekło

Ekspozycję poświęconą martyrologii kobiet w hitlerowskim obozie Auschwitz można oglądać od poniedziałku w Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau. Wystawa czynna jest do końca roku.

Jarosław Mensfelt, rzecznik muzeum, powiedział, że okazją do zorganizowania wystawy jest przypadająca 26 marca 60. rocznica przywiezienia do Auschwitz pierwszych transportów więźniarek.

Mirosław Obstarczyk, organizator wystawy i pracownik muzeum, dodał, że ekspozycja ma na celu ukazać cierpienie kobiet w Auschwitz. „Auschwitz było piekłem dla mężczyzn, a co dopiero dla kobiet, które były znacznie gorzej przygotowane do takiego życia. Stąd między innymi w obozie kobiecym śmiertelność była znacznie wyższa niż u mężczyzn" - powiedział Obstarczyk.

Pierwsze transporty kobiet do Auschwitz dotarły 26 marca 1942 roku. Tego dnia przywieziono 999 Niemek, w większości kryminalistek, z obozu w Ravensbrueck, a parę godzin później 999 słowackich Żydówek z Popradu. Otrzymały one numery obozowe od 1 do 1998.

27 kwietnia 1942 roku do Auschwitz dotarł pierwszy transport 127 Polek, więźniarek politycznych z więzień: w Tarnowie i Montelupich w Krakowie. Polki otrzymały numery od 6784 do 6910.

Obóz kobiecy w Auschwitz był początkowo filią obozu w Ravensbrueck. W lipcu 1942 roku został przekształcony w samodzielny obóz pod komendą KL Auschwitz.

Kompleks Auschwitz składał się z trzech części: obóz Auschwitz I (tzw. Stammlager - obóz macierzysty) powstał w 1940 r. Dwa lata później pierwszy transport więźniów przybył do Auschwitz II, czyli do Birkenau. Auschwitz III stanowiły podobozy (Aussenlager), spośród których największy znajdował się w Monowicach (Monowitz).

Z badań historyków z oświęcimskim muzeum wynika, że w b. KL Auschwitz-Birkenau hitlerowcy więzili ponad 1,3 mln osób. Życie straciło tam ponad 1,1 mln ludzi, głównie polskich i europejskich Żydów oraz Polaków, Romów, jeńców sowieckich i członków innych narodów.

W 1947 roku na terenie byłego obozu powstało muzeum, które rocznie odwiedza ok. 500 tys. osób.

Zmarł malarz Jan Kotík

PRAGA - W Berlinie zmarł w wieku 86 lat po długiej i ciężkiej chorobie Jan Kotík, zaliczany przez znawców do najwybitniejszych po wojnie twórców czeskiej awangardy malarskiej.

Sam syn znanego malarza, Pravoslava Kotíka, do końca życia nie ustawał w poszukiwaniach własnego wyrazu artystycznego. Przeszedł m.in. przez okres abstrakcji geometrycznej, znaków kaligraficznych, konstruktywizmu. Eksperymentował z nietradycyjnym formatem obrazu.

W czasie wojny jako członek awangardowej Grupy 42 nie mógł wystawiać, to samo powtórzyło się w latach stalinizmu i po stłumieniu Praskiej Wiosny 1968 r.

Pozbawiony obywatelstwa czechosłowackiego w 1970 roku, podczas pobytu studyjnego w ówczesnych Niemczech zachodnich, osiadł w Berlinie.

Orły w zaśnieżonych gniazdach

Żyjące w Bieszczadach i Beskidzie Niskim orły przednie mimo nawrotu zimy nie przerwały wysiadywania jaj - poinformował wojewódzki konserwator przyrody w Rzeszowie, Marian Stój.

„Nawrót zimy nie powinien zaszkodzić roślinom i zwierzętom, których większość weszła już w wiosenny okres wegetacji i bytowania. Problemy mogą się pojawić jeśli temperatura powietrza obniżyłaby się do 8 - 10 stopni poniżej zera oraz spadło trochę więcej śniegu" - powiedział Stój. Zwrócił też uwagę, że w Bieszczady i do Beskidu Niskiego powróciła już większość ptaków z zimowania. „Najwcześniej - jeszcze w lutym - pojawiły się skowronki, szpaki, czajki. Trwają przyloty bocianów, wracają też drozdowate, m.in. kopciuszki i rudziki" - dodał Stój.

Stój przypomniał, że z zimowego snu obudziły się bieszczadzkie niedźwiedzie. „Hibernację zakończyły również żaby" - podkreślił.

■ PRZYSTAWKA CZWARTKOWA ■ PRZYSTAWKA CZWARTKOWA ■ PRZYSTAWKA ■

Wszystkie nasze dzienne sprawy

Od soboty 16 marca chodzi mi po głowie „Apokalipsa bezideowości" („GL" - „Łyżka dziegciu", Pokrak). „Bezideowość. Dzisiejsza miara naszego człowieczeństwa. Wymiar spustoszenia naszej kultury. Katastrofa". Właściwie zgadzam się, a jednocześnie zaprzeczam. W ideowości tkwi groźba, posłuch? Zachować by ten tekst, choć wątpię w jego konkluzję. Cóż to takiego, po totalitarnych doświadczeniach, owa ideowość? Jaka tu idea w zamian? Idealizm? Coś, co jest zdolne tamto wszystko odczynić? Abyśmy znowu mogli „stąpać po swych własnych schodach", jak u Leopolda Staffa?

Zjawił mi się oto nad ranem w myśli werset z Franciszka Karpińskiego: „Wszystkie nasze dzienne sprawy..." Pieśń to wieczorna, dziękczynna, lecz koresponduje z pieśnią tegoż autora: „Kiedy ranne wstają zorze". A wstają one z kosami do wtóru. Nastał czas kosich treli oraz pączkowania. Jaka tutaj idea miałaby nas natchnąć: idea porządkowania? - coś za długo ono trwa w czasie... Dochodzenia sensu, sedna? Zawracania pierwszych naszych spraw życiowych? Wszystkich spraw naszych d z i e n n y c h? Z uwagi na rytm trocheiczny pozostańmy właśnie u spraw „dziennych". Dzienne one, wieloznaczne, zatem zasady życiowe, sposób na życie. Idące z dnia w dzień, będące motorem lub sprężyną działania, myślenia, postępowania, odczuwania...

Należy się tutaj sprawiedliwość poecie Karpińskiemu: w wyniku praktyki wydawniczej uchylił się do anonimowości kościelnych śpiewników, a przecież dostrzega się w nich jego klasę. Poezja pozostaje poezją nie tylko poprzez rymowanie, przez owo lekceważone wiązanie strofom kozich ogonków. Żył dawno temu, w latach 1741-1825; uważany za przedstawiciela sentymentalizmu literackiego pisywał sielanki (nadal śpiewa się jego „Laurę i Filona"), dumy, elegie; arcydzieło kolędowe: „Bóg się rodzi" wyszło spod tegoż pióra.

Ponad pół wieku trwała u nas pustka myślowa obwarowana ideologicznie. Nasze matki kręcąc się po gospodarstwach śpiewały: „Kiedy ranne wstają zorze,/ Tobie ziemia, Tobie morze,/ Tobie śpiewa żywioł wszelki..." Radio wtedy pozostawało oficjalne i o czym innym mówiono w szkole, w pracy, w organizacji. Wieczorem wertowało się „wszystkie nasze dzienne sprawy" - przeważnie już przetrzebione, podważane w swej istocie. Pomimo to staraliśmy się tutaj urządzić na swój regionalny sposób, odnajdywaliśmy przy tym po wsiach i miasteczkach ożywcze źródła. Po odmianie rzucamy wszak wraz z demokracją i wolnością - w miejsce dogmatów ideologicznych, swą twórczą żarliwość, swe ambicje z pożądanymi talentami. Programowo ubożejemy, nie stać nas na to, czym ongi nawet niepokoiliśmy politruka, i bądź zawracamy do odległych początków odrodzenia, bądź (częściej) sięgamy po serialowe blichtry, po ubożuchne, spłycane arystokratyzmy. Przy aurze dorobkiewiczostwa, patrzę, tamci ideolodzy trzymają się mocno. Lecz nie tędy nasza droga. Najpierw dlatego powinno iść o te „wszystkie nasze dzienne sprawy". I z nich dopiero wyprowadzać odświętność.

WŁADYSŁAW SIKORA

STEFANIA MAJEWSKA-SZMEJOWA

Wspomnienia z lat odległych (25)

W tym wypadku Czesi wykorzystali tytuł sztuki, aby dać Polakom przezwisko - Łobzowianie. Ale pobili się własną bronią, gdyż pierwsza sztuka, którą sami wystawili, nosiła tytuł „Staří blázni", co było dla Polaków okazją do rewanżu. Było dużo śmiechu z tego powodu, bo przezwisko nadane Polakom nie miało żadnego pejoratywnego, ubliżającego znaczenia, było bowiem nazwą mieszkańców Łobzowa. Co innego przezwisko powstałe z tytułu sztuki czeskiej. Ale to ich wina, że wybrali taki utwór.

Może nie od rzeczy będzie tu zrobić pewną dygresję, dotyczącą wspomnień z moich lat dziecinnych świadczących o tym, że światlejsi obywatele Rychwałdu potrafili żyć w zgodzie mimo różnic narodowościowych. Dom nasz był w bliskim sąsiedztwie posiadłości lekarza, doktora Kazimierza Michalika. Żyliśmy z tą rodziną w wielkiej przyjaźni, szczególnie my, dzieci - przestawaliśmy wciąż razem, najchętniej, gdy była pogoda, w naszym lub w ich ogrodzie. Pewnego upalnego dnia lipcowego zobaczyłam z rana, jak wchodzi do tego sadu gromadka biało ubranych dzieci: Sasza (Aleksander), syn czeskiego lekarza Pěnički, oraz bliźniaczki: Jiřinka i Sławek (Sobiesław) w towarzystwie dzieci Michalików: Kazika, Danusi i Wieśka, również biało odzianych.

- Dlaczego one tak są ubrane? - zapytałam mojej starszej siostry Olgi.

- Aby się nie roztopiły - odpowiedziała i wyjaśniła mi, że są to ubiory z białego płótna lnianego i takie właśnie należy nosić w czasie upału.

Pierwsze moje spotkanie z przedstawieniem teatralnym wystawianym przez dorosłych było dla mnie wielkim przeżyciem. Grano wtedy sztukę „Krakowiacy i górale" Józefa Korzeniowskiego. Co prawda już na długi czas przed przedstawieniem żyło się w naszym domu tym zagadnieniem, jako że ojciec mój był prezesem Koła Macierzy Szkolnej w Rychwałdzie, więc bez jego wiedzy nic się nie odbywało. Często przychodzili doń na naradę nauczyciele, z których jeden był sekretarzem, a inny skarbnikiem. Poza tym moja starsza siostra Olga grała w tej sztuce i miała wystąpić w stroju huculskim, bo jak wiadomo - akcja rozgrywa się w górach zamieszkałych przez Hucułów. Mówi też o tym piosenka śpiewana w pierwszym akcie, która trochę ilustruje świat i życie górali: „Tam szum Prutu, Czeremoszu Hucułom przygrywa - a ochocza kołomyjka do tańca porywa...". W tym akcie jest scena zbiorowa, gdzie występuje dużo dziewcząt w strojach huculskich. Wyłonił się więc problem - skąd wziąć takie stroje?

Chodziło szczególnie o koszulki, które mają bogate, piękne hafty w czerwonym i czarnym kolorze u ramion - bo spódniczki i serdaki czy gorsety można było zorganizować. Ale panna Zofia Michalikówna, która miała grać rolę Praksedy, pojechała do Krakowa i tam zakupiła wiele metrów bawełnianych plis - wstążek, z deseniami imitującymi wzory huculskie. Zostały one naszyte na przód koszul i na rękawy. Jest rzeczą dziwną, metr tej wstążki - plisy zachował się do dzisiaj - niedawno znalazłam ją wśród pamiątek z dawnych lat i zaraz poznałam, że to z niej były naszywki na stroju huculskim. Aż trudno uwierzyć, że wstążka się ostała wbrew wszystkim dziejowym zawieruchom.

Ale nie było mi łatwo otrzymać pozwolenie na oglądanie tego spektaklu. W domu uważano bowiem, że to nie jest sztuka dla dzieci, lecz dla dorosłych. Ale ja tak rzewnie płakałam, że wreszcie otrzymałam pozwolenie. Rodzice jednak poszli wcześniej, gdyż matka kasowała bilety wstępu, zapisując na osobną listę nazwisko każdego kupującego oraz kwotę, którą wpłacił, gdyż taki był wtedy zwyczaj (może dlatego, że niektórzy dawali „naddatki na Macierz Szkolną"). Ojciec zaś jako prezes Koła Macierzy Szkolnej był zobowiązany witać się z przybyłymi widzami, których traktowano jak gości.

Ja tymczasem otarłam łzy i szybko zaczęłam się ubierać, aby się zanadto nie spóźnić. Przedstawienie już było w toku, gdy tam dotarłam, ale krzesło było dla mnie przygotowane, więc usiadłam i pilnie obserwowałam akcję, całkowicie przejęta doskonałą grą aktorów - amatorów.

Główną rolę Antosia grał Ludwik Zych. Był wtedy studentem polskiego gimnazjum w Cieszynie, gdzie dojeżdżał z Rychwałdu. (Później służył zawodowo w wojsku w stopniu pułkownika, zamieszkał w Warszawie). Rolę Praksedy zaś grała panna Zofia Michalikówna (córka lekarza dra Michalika) - i tu się okazało, że miała wrodzony wielki talent aktorski, swą grą zachwyciła wszystkich, ogólnie twierdzono, że powinna grać w prawdziwym teatrze. Wspomnę tu nawiasem, że gdy byłam wiele lat później w Krakowie, wtedy mi powiedziała:

- Tak, porywała mnie ta pasja, miałam szaloną ochotę być prawdziwą aktorką w teatrze, ale pani wie, że dawniej kobietę, która uprawiała ten zawód, uważano za coś w rodzaju kobiety upadłej, byłaby to „plama" na rodzinie - skandal po prostu. Rzeczywiście tak było, ale czasy się zmieniają, wtedy to był dopiero początek dwudziestego wieku...

Panna Zofia miała nie tylko talent aktorski, ale także ciekawą urodę, była prawdziwą pięknością: średniego wzrostu, niezwykle zgrabna o zwinnych, pełnych wdzięku ruchach - gdy szła prędko swym drobnym krokiem, mówiono, że płynie. Miała piękne prawidłowe rysy twarzy, ale szczególne wrażenie robiły jej duże, ciemnobłękitne oczy z piękną, czarną oprawą, a przede wszystkim z przepięknie zakreślonymi, ciemnymi łukami brwi. Śmiało twierdzę, że nigdy już potem u nikogo nie spotkałam takiego układu brwi. Wiadomo, że w utworze „Karpaccy górale" losy głównych bohaterów potoczyły się niezwykle tragicznie: Antoś za dezercję z wojska został skazany na śmierć i zginął na szubienicy. Na skutek tego narzeczona Prakseda dostaje pomieszania zmysłów i topi się w rzece. Z tej trudnej do zagrania roli panna Zosia (tak my - dzieci - nazywaliśmy ją w domu) wywiązała się znakomicie, grając jak prawdziwa artystka wielkiej miary. Gdy zjawiła się w końcowej scenie jako obłąkana, z naręczem kwiatów ze swoimi pięknymi, rozpuszczonymi długimi aż poza biodra włosami, oczarowała wszystkich i nie było wiadomo, na co patrzeć - czy na jej doskonałą grę i mimikę jej ślicznej twarzy, czy na te długie falujące ciemnobrązowego koloru włosy, albo też słuchać skarg i zawodzenia nieszczęśliwej. Faktem jest, że zrobiła się sławna w całej okolicy i według powszechnej opinii - powinna była grać w prawdziwym teatrze.

Grała jednak nadal w przedstawieniach amatorskich, ale tylko do roku 1919 - tj. do napadu czeskiego na Śląsk Cieszyński. (cdn.)

■ *kronika rodzinna*

Dnia 25. 3. 2002 przypomnieliśmy sobie pierwszą bolesną rocznicę śmierci naszej Kochanej Mamusi i Babci

śp. ANNY HECZKOWEJ

z Karpętnej, zaś 26. 3. 2002 - Jej 67. urodziny. O chwilę cichych wspomnień proszą synowie z rodzinami. OL-084

Redakcja techniczna przeprasza rodzinę Pani ANNY HECZKOWEJ za zamianę zdjęć w ogłoszeniu w „GL" nr 36 z dnia 26. 3. 2002.

Dnia 28 marca 2002 przypominamy sobie 9. rocznicę śmierci naszego Drogiego Męża, Ojca, Teścia i Dziadka

śp. BRUNONA NASTULCZYKA

z Karwiny-Raju. O chwilę wspomnień proszą żona i synowie z rodzinami. RK-067

„Kto w sercach żyje tych, których opuścił, ten nie odszedł".

Dnia 29. 3. 2002 mija pierwsza bolesna rocznica zgonu naszej Kochanej

śp. ZOFII SIWEK

zamieszkałej w Suchej Górnej. O chwilę wspomnień proszą mąż i synowie z rodzinami. AD-020

„Kto kochał - nie zapomni, Kto znał - niechaj wspomni".

Jutro obchodziłby swoje 50. urodziny nasz Kochany Syn, Mąż, Ojciec, Brat i Wujek

śp. WIESŁAW WOŹNIAK

z Orłowej Lutyni. Zaś 2. 10. minie 14. rocznica Jego śmierci.

Wszystkich, którzy Go znali, prosimy o chwilę wspomnień. Najbliższa rodzina. RK-072

Dziękujemy wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym za udział w uroczystości pogrzebowej naszej Drogiej Zmarłej

śp. WANDY PONCZA

Chcemy również podziękować ks. sen. Bogusławowi Kokotkowi za dostojne przeprowadzenie obrzędu pogrzebowego. Zasmucona rodzina. OL-086

Składam wyrazy serdecznego podziękowania wszystkim, którzy wzięli udział w pogrzebie mej Matki

śp. ALOJZJI WRÓBEL

z Olbrachcic. Dziękuję za kwiaty i za wyrazy współczucia. Syn z rodziną. B-050

„Wiek życia minął, praca ustała. Związki najmilsze śmierć rozerwała".

W głębokim żalu i smutku pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych i znajomych, że dnia 26. 3. 2002 zmarł w wieku 66 lat nasz Najdroższy i Ukochany Mąż, Ojciec, Syn, Brat, Teść, Dziadek i Wujek

śp. KAROL KLIMOSZEK

zamieszkały w Hawierzowie-Błędowicach. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w sobotę 30. 3. 2002 o godz. 14.00 z kościoła ewangelickiego w Błędowicach. W smutku pogrążona rodzina. OL-088

W głębokim żalu pogrążeni zawiadamiamy, że w wieku 73 lat nagle zmarła

śp. ANNA HECZKO

emerytowana pielęgniarka, zamieszkała w Trzyńcu przy ul. 1 maja 206. Pogrzeb Drogiej Zmarłej odbędzie się w czwartek 28. 3. 2002 o godz. 13.00 z kościoła ewangelickiego w Trzyńcu. Zasmucona rodzina. AD-021

■ *kina*

KARWINA - Centrum: Pokemon (28, 29, godz. 15.30), Anielska twarz (28, 29, godz. 17.45, 20.00), **Reflex**: Szklany dom (28, 29, godz. 17.00, 20.00), **EX**: Księżniczka i wojownik (28, 29, godz. 19.00), **CZ. CIESZYN-Central**: „Pařba" (29, godz. 17.15, 19.30), **TRZYNIEC - Kosmos**: Kto z kogo (27, godz. 17.30, 20.00), Waniliowe niebo (28, 29, godz. 17.30), Cztery pory roku prawa (28, godz. 20.00, KF), „Miluji tě k sežrání" (29, godz. 20.00).

■ *wystawy*

MUZEUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ - sala wystaw Muzeum Cieszyńskiego, Hlavní 3: stała ekspozycja „Obrazki z przeszłości Śląska Cieszyńskiego". Otwarte: wt-pt: 9-17, so: 9-13, ne: 13-17.

▲ **Muzeum Tragedii Żywocickiej** - Do 31. 12. wystawa: „Modele techniki wojskowej". Czynna: wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **HAWIERZÓW - sala wystaw „Musaion"**: Do 7. 4. wystawa „Beskidy - góry, które łączą". Otwarte: wt-pt: 9-17, so-nie: 10-16.

KARWINA - sala wystaw „Interklub": Do 28. 4. wystawa: „Perełki z muzealnego depozytariusza". Otwarte: wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **JABŁONKÓW** - stała ekspozycja - „Z przeszłości Jabłonkowa i okolicy"; „Ceramika na Śląsku Cieszyńskim". Otwarte: wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

MUZEUM HT i MIASTA TRZYŃCA - wystawa „Europejska broń łowiecka i sportowa" - „Tarcze strzeleckie" - Břetislav Kovařík: „Humor rysunkowy ostatniego dziesięciolecia...!" - rysunki piórem. Otwarte: wt-pt: 9-17, nie: 13-17.

PAŃSTWOWE ARCHIWUM POWIATOWE w Karwinie - foyer: Wystawa prac dziecięcych - „Najważniejsze w świecie jest dla mnie..." . Otwarte: po, śr.: 8-17, wt, czw: 8-15, pt: 8-14.30.

GALERIA ZAMKOWA „Chagall" w Karwinie: Do 8. 4. wystawa „Podobieństwa i relacje" - TT klub Brno. Otwarte: po-pt: 9-19, so: 9-18, nie: 9-12.

GALERIA ZDROWEGO MIASTA - foyer Uniwersytetu Śląskiego w Karwinie - Do 12. 4. do godz. 11.00 wystawa: Lena Rybica, Jindřiška Dankowa, Oskar Pawlas. Otwarte: po-pt.: 10-16.

■ *zaproszenie za Olzę*

GALERIA MUZEUM ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO przy ul. Srebrnej 1 w Cieszynie: Do końca maja wystawa „Rezydencje szlacheckie w Księstwie Cieszyńskim". Otwarte: wt-pt: 10-17, so: 10-15, nie: 10-17.

■ *co, gdzie, kiedy*

ORŁOWA PORĘBA i PIETWAŁD - MK PZKO zaprasza na przedśmigustową zabawę do świetlicy koła w sobotę 30. 3. o godz. 19.00. Orkiestra „Duo Pavlorek".

OLBRACHCICE - Klub Seniora zaprasza na spotkanie w czwartek 28. 3. o godz. 17.00 do Domu PZKO.

CIERLICKO-KOŚCIELEC - Klub „Ikar" oraz SMP zapraszają na „Śmiergustówkę" do Domu Polskiego im. Ż. i W. na Kościelcu 31. 3. od godz. 20.00. Rezerwacja miejscówek: tel.: 0659/732 390.

ŁOMNA GÓRNA - MK PZKO zaprasza w niedzielę 31. 3. o godz. 16.00 do sali restauracji u Pydycha. Zostaną wystawione: jednoaktówka Adama Wawrosza „Jak baba diobła wykiwała" oraz Władysława Młynka „Piąte koło".

■ *urlopy*

NAJTAŃSZY urlop nad morzem. Tel.: 0659/32 55 46. OLZA - 2317

JASTARNIA - tanie pokoje nad morzem. Tel.: 0659/712 050, 004858-6752542. OL-081

■ Z ŻYCIA PZKO ■ Z ŻYCIA PZKO ■ Z ŻYCIA PZKO ■

Powitanie wiosny

23 marca w skrzeczońskim Domu PZKO odbyło się „Powitanie Wiosny". Imprezę zadedykowano paniom. Przewodniczący Koła inż Bogusław Czapek podziękował im za ofiarne bezinteresowne udzielanie się w Kole, a to zwłaszcza w ramach Klubu Kobiet pod kierownictwem Marielli Górniok.

Wystąpili uczniowie szóstej klasy dolnolutyńskiej szkoły, którzy w ramach współpracy szkoły z Miejscowym Kołem PZKO pod kierownictwem nauczycielki Renaty Słowik przedstawili część programu przygotowywanego na szkolne obchody Międzynarodowego Dnia Teatru. Następnie chór mieszany Koła „Hasło" pod kierownictwem Ireny Szeliga zaprezentował wiązankę okolicznościowych piosenek. Pierwszoklasista Michał Bielak zaśpiewał piosenkę o wiośnie.

Gromkie brawa 70 słuchaczy zebrała członkini Koła Marta Szeliga, prezentując wiersz Stanisława Ligonia „Jak babeczka swojigo chłopeczka z bumelanctwa wykuryrowała". Atrakcją imprezy była także wystawka członka Koła Wincentego Szeligi, który z okazji zbliżającego się jubileuszu 700-lecia Skrzeczonia przedstawił fotografie przybliżające na przestrzeni niemal całego ubiegłego wieku ważne wydarzenia na terenie tej gminy. (D. G.)

GŁOS LUDU Gazeta Polaków w Republice Czeskiej ✦ W Vydavatelství OLZA - Wydawnictwie OLZA, s.r.o. wydaje Kongres Polaków w RC przy wsparciu finansowym Rządu RC ✦ Adres redakcji: Redakcja „Głos Ludu", P.O. BOX 29, Novinářská 3, 709 29 Ostrawa ✦ Redaktor naczelny: Henryka Bittmar ✦ Zastępca: Bogusław Krzyżanek ✦ Telefony: centrala 6607111, sekretariat 6607252 (i fax), dział sportowy 6607258, redaktorzy 6607242, 6607249, 6607256, e-mail: glosludu@ostrava.cz ✦ Filia redakcji: ul. Komenskiego 4, 737 01 Cz. Cieszyn, tel. 0659/731766, e-mail: glosludu@silesnet.cz ✦ Adres wydawcy: Kongres Polaków w RC, Komenskiego 4, 737 01 Cz. Cieszyn, IČO: 00535613 ✦ Adres wydawnictwa: Vydavatelství OLZA - Wydawnictwo OLZA, s.r.o., Čapka 200/7, 737 01 Cz. Cieszyn, IČO: 48396761, e-mail: olza@silesnet.cz ✦ Ogłoszenia przyjmowane są w dni powszednie od godz. 8.30 do 15.00 w redakcji „Głosu Ludu" w Ostrawie; w Biurze Ogłoszeń Wydawnictwa „OLZA", przy ulicy Čapka 200/7 w Cz. Cieszynie w dni powszednie od godz. 8.30 do 15.30; dni powszednie w godz. od 8.00 do 16.00 w biurze firmy AD SERVIS, ul. Střelniční 18, Cz. Cieszyn; w Oddziale Literatury Polskiej Biblioteki Regionalnej w Karwinie-Frysztacie (na rynku) w godzinach otwarcia. ✦ Pismo wychodzi we wtorki, czwartki i soboty ✦ Miejsce wydania: Ostrawa ✦ Dostawę prenumeratorom prowadzi w imieniu wydawcy spółka Předplatné tisku, s.r.o., Abocentrum, Moravské náměstí 12D, P.O. BOX 351, 659 51 Brno; zamówienia: tel. 05/41 23 32 32, fax: 05/41 61 61 60, e-mail: abocentrum@pns.cz; reklamacje: 0800 - 171 181. Stosunki umowne między wydawcą a prenumeratorami regulują ogólne zasady handlowe. ✦ Kolportaż: SmD, s.r.o., Mediaprint & Kapa Pressegrosso, s.r.o., ✦ Druk: Ringier Print s.r.o., Ostrawa ✦ Materiałów nie zamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania. ✦ Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr indeksu 42501, ISSN 1212-4222.

POLSKI PROGRAM TELEWIZYJNY

CZWARTEK 28 MARCA

■ TVP 1:

6.00 Kawa czy herbata
7.30 Telezakupy
8.00 Wiadomości
8.15 Krakowskie Przedmieście 27
8.25 Mapeciątka
8.50 Budzik (dla dzieci)
9.15 Kino Malucha: Dziewczynka z orzeszka (s. anim.)
9.30 Przygody szewczyka Grzesia (film animowany)
10.55 Pan Złota Rączka (s.)
12.00 Wiadomości
12.10 Agrobiznes
12.20 Horyzonty
12.45 Klan (s.)
13.10 ZUS radzi
13.40 Program edukacyjny
14.15 Od Platona i Newtona
14.40 Ja i moje życie: Rodzina
15.00 Wiadomości
15.10 Śladami św. Pawła (2)
16.00 Rower Błażeja
16.30 Moda na sukces (s.)
17.00 Teleexpress
17.20 Gość Jedynki
17.35 Plebania (s.)
18.05 Decyzja należy do ciebie: Babciu przyjeżdżaj
19.00 Wieczorynka: Miś z błękitnego domu (serial anim.)
19.30 Wiadomości
20.10 Viper (s.)
21.00 Sprawa dla reportera
21.35 Tygodnik polityczny Jedynki
22.20 5 minut o Unii Europejskiej
22.30 Monitor Wiadomości, sport
23.00 Pegaz (mag.)
23.30 Gorąco polecam: Lancelot (film francuski).

■ TVP 2:

7.05 Felicity (s.)
7.50 Studio urody
8.00 Program lokalny
8.30 W labiryncie (s.)
9.00 Fatalny rewolwer (s.)
9.50 Zesłany z nieba (film ang.)
11.25 Opowieść o Tillie i jej smoku (film animowany)
12.05 Publicystyka kulturalna
12.30 Drapieżcy (s.)
13.00 Panorama
13.10 Quo vadis (s.)
14.10 Tom i Jerry (s. anim.)
14.25 Euro-Quiz (quiz)
14.55 Providence (s.)
15.40 Program lokalny
16.00 Panorama
16.30 J.A.G - Wojskowe Biuro Śledcze (s.)
17.20 Chłop i baba (s.)
17.50 Program lokalny
18.30 Panorama
18.55 Jeden z dziesięciu (teleturniej)
19.25 Polaków portret własny
20.00 Całe zdanie nieboszczyka (s.)
21.00 Panorama
21.35 Dziwny jest ten świat
22.20 Bandycki Petersburg (film ros.)
23.20 Porywy serca (film USA)
0.55 Takie zwykłe sprawy (film dok.).

■ TV KATOWICE:

6.35 Echa dnia, **7.00** Klockowa kraina (s. anim.), **7.35** Antek Mrówka (s. anim.), **8.00** Aktualności, **8.15** Schlesien Journal (mag.), **8.45** Gość dnia, **9.00** Śladami wspólnej historii (s. dok.), **9.35** Ryzykanci (s. dok.), **10.45** Telekurier, **11.15** Gość dnia, **11.40** To jest temat (rep.), **11.55** Małe ojczyzny: Stanika Cyronia droga do nieba (mag.), **12.35** Żyć wiecznie (dok.), **13.45** Agrobiznes (mag.), **13.55** Stacja PRL (pr. dok.), **14.45** To jest temat (rep.), **15.00** Jabłko Newtona (s. dok.), **15.40** Aktualności, **16.00** Magazyn „Telewizyjna 1", **16.45** Małe ojczyzny (mag.), **17.15** To jest temat (rep.), **17.50** O tym się mówi, **18.00** Aktualności, **18.20** Regiony kultury, **18.30** Magazyn „Telewizyjna 1", **19.00** Akta W (pr. dok.), **19.45** Kościoły Pomorza Zachodniego, **20.00** Telekurier (mag.), **20.45** Echa dnia, **21.15** Porozmawiajmy, **21.30** Kurier gospodarczy, **21.45** Aktualności, **22.00** Piąta Aleja 919 (film USA).

■ TV POLSAT 1:

6.00 Piosenka na życzenie, **7.00** Incredible Hulk (s. anim.), **7.25** Zwariowany świat Malcolma (s.), **7.50** Wysoka fala (s.), **8.40** V.I.P. (s.), **9.30** Serca na rozdrożu (s.), **10.25** Rodzina zastępcza (s.), **11.00** Amor Latino (s.), **11.50** Z głową w chmurach (s.), **12.50** Idź na całość, **13.45** Disco Polo Live, **14.45** Świat według Kiepskich (s.), **15.15** Faceci w czerni 3 (s. anim.), **15.45** Informacje, **16.15** Różowa Pantera (s.), **16.30** Legendy Kung-Fu (s.), **17.20** Bar (widowisko rozryw.), **17.50** W imieniu prawa – prawdziwe sprawy, autentyczne wyroki, **18.43** Era Biznesu, **18.45** Informacje, **19.15** Amor Latino (s.), **20.00** Bar (widowisko rozryw.), **20.45** Samo życie (s.), **21.15** Ostry dyżur (s.), **21.30** Losowanie Lotto, **22.10** Boston Public (s.), **23.05** Informacje, **23.20** Graffiti, **23.40** Puls Biznesu, **23.55** Bar (widowisko rozryw.), **0.25** Zbrukana niewinność (film USA).

PIĄTEK 29 MARCA

■ TVP 1:

6.00 Kawa czy herbata
7.30 Telezakupy
7.45 Kawa czy herbata
8.00 Wiadomości, pogoda
8.15 Krakowskie Przedmieście 27
8.25 Jedyneczka (dla dzieci)
8.55 Bajeczki Jedyneczki
9.15 Jezioro osobliwości (film pol.)
10.55 Telezakupy
11.10 Piero Della Francesca: Sztuka i wiedza (film dok.)
12.00 Wiadomości
12.10 Agrobiznes
12.20 Wielkie sprzątanie
12.45 Plebania (s.)
13.40 Telezakupy
13.55 Tygodnik polityczny Jedynki
14.40 Program edukacyjny
15.00 Wiadomości
15.10 Śladami św. Pawła (3)
16.05 Raj (pr. katol.)
16.30 Moda na sukces (s.)
17.00 Teleexpress
17.20 Gość Jedynki
17.35 Ojciec Pio: Między niebem a ziemią (film włos.)
19.10 Wieczorynka: Bajki z mchu i paproci (serial anim.)
19.30 Wiadomości
20.10 Plebania (s.)
21.05 Transmisja Drogi Krzyżowej w rzymskim Koloseum
22.40 Monitor Wiadomości, sport
23.10 Kolejny ruch (film ang.)
0.50 Spotkanie (film USA)
2.45 Sześcian (film ang.)
3.35 W labiryncie (film dok.).

■ TVP 2:

7.05 Felicity (s.)
7.50 Studio urody
8.00 Program lokalny
8.30 W labiryncie (s.)
9.00 O czym szumią wierzby (film anim.)
10.15 Stary Bob (film ang.-kanad.)
11.50 Elektryczne cudeńka (film USA)
12.30 Drapieżcy (s.)
13.00 Panorama
13.10 Quo vadis (s.)
14.10 Tom i Jerry (s. anim.)
14.25 Z pokojem i dobrem
14.50 Wokół nas: Zbliżenie
15.40 Program lokalny
16.00 Panorama
16.30 07 zgłoś się (s.)
17.50 Program lokalny
18.30 Panorama
18.55 Błękitna planeta (s.)
20.05 Magazyn Ekspresu Reporterów
21.00 Panorama
21.35 Stalowe magnolie (film USA)
23.40 Żyć można wszędzie: Umieraj gdzie dom
0.25 Tam, gdzie chadzają anioły (film angielski).

■ TV KATOWICE:

6.35 Echa dnia, **7.00** Babar (s. anim.), **7.35** Wyspa Noego (s. anim.), **8.00** Aktualności, **8.15** Kroniki Śląskie, **8.45** Gość dnia, **9.00** Przewodnik po biznesie (s. dok.), **9.30** W ojczyźnie Jezusa (film dok.), **10.45** Telekurier (mag.), **11.15** Gość dnia, **11.45** Teatr Komandery, **12.00** Alleluja (pr. artystyczny), **12.35** Superkonstrukcje: Drapacze chmur (s. dok.), **13.45** Agrobiznes (mag.), **14.00** Wielkie kreacje Kevina Kennera: III sonata H-moll, op. 58 F. Chopina, **14.45** To jest temat (rep.), **15.00** Świat ogrodów (s. dok.), **15.40** Aktualności, **16.00** Magazyn „Telewizyjna 1", **16.45** Klasztory polskie, **17.15** To jest temat (rep.), **17.50** O tym się mówi, **18.00** Aktualności, wiadomości sportowe, **18.20** Regiony kultury (mag.), **18.30** Magazyn „Telewizyjna 1", **19.30** Pamiętam ciebie z dawnych lat... (rozryw.), **20.00** Telekurier (mag.), **20.45** Echa dnia, **21.15** Porozmawiajmy, **21.30** Kurier gospodarczy, **21.45** Aktualności, wiadomości sportowe, **22.00** Wielki Houdini (film USA), **24.00** Jan Sebastian Bach: Wielka Msza H-moll.

■ TV POLSAT 1:

6.00 Piosenka na życzenie, **7.00** Faceci w czerni 3 (s. anim.), **7.25** Młody Herkules (s.), **7.50** Legendy Kung-Fu (s.), **8.40** Boston Public (s.), **9.30** W imieniu prawa, **10.25** Samo życie (s.), **10.55** Amor Latino (s.), **11.45** Z głową w chmurach (s.), **12.40** Życiowa szansa, **13.35** Disco Relax, **14.35** Miodowe lata (s.), **15.20** Incredible Hulk (s. anim.), **15.45** Informacje, **16.15** Różowa Pantera (s.), **16.30** Wysoka fala (s.), **17.20** Bar (widowisko rozryw.), **17.50** Serca na rozdrożu (s.), **18.43** Era Biznesu, **18.45** Informacje, **19.15** Amor Latino (s.), **20.00** Bar (widowisko rozryw.), **20.45** Samo życie (s.), **21.15** Posłuchaj głosu serca (film USA), **21.30** Losowanie Lotto, **23.00** Informacje, **23.15** Graffiti, **23.35** Puls Biznesu, **23.50** Bar (widowisko rozryw.), **0.20** Przeszłość bez tajemnic (film USA), **2.00** Muzyka na bis.

Telewizja zastrzega sobie prawo zmian w programie.

CZESKI PROGRAM TELEWIZYJNY

CZWARTEK 28 MARCA

■ TC 1:

5.00 Artoza (mag.)
5.30 Świat filmu animowanego
5.59 Dzień dobry z TC
8.30 Tajemnicze przedszkole
9.00 Wiadomości
9.05 Podróżomania
9.35 Jak robi się igrzyska
10.00 Lotrando i Zubejda (bajka czes.)
11.40 Co zrobiliśmy kurom (groteska)
12.00 Wiadomości
12.10 Sama w domu (mag.)
13.10 Bananowe rybki (talk show)
13.40 Czas dla rodziny
14.05 Na pływalni z R. Zahradnikiem
14.25 U nas w Europie
14.40 Terra incognita (s. dok.)
15.05 Jabłoniowa panienka (bajka)
16.00 Wiadomości
16.05 Tajemnicze przedszkole
16.35 Labirynt
17.05 Game Page (mag.)
17.15 Stop
17.20 AZ-quiz (teleturniej)
17.50 Report (aktualności reg.)
18.10 Pipidówka (s.)
18.57 Losowanie „10" szczęśliwych
19.00 Wieczorynka
19.15 Wydarzenia
19.35 Tutaj i teraz
19.50 Bramki, punkty, sekundy
20.00 Młoda Katarzyna Wielka (film kanadyjsko-ang., 2/2)
21.45 Sześć w nadziei (s.)
22.40 Wydarzenia plus
22.53 Bramki, punkty, sekundy
23.20 Wszyscy mężczyźni burministrza II (s.)
23.45 Tak, panie premierze (s.)
0.15 Wydarzenia w świecie
0.25 Ty wiesz (s.)
0.45 O zaginionej miłości (s.)
1.40 Gladiator (teleturniej)
2.25 Rodzina i zależność
2.45 „Stáňa"
3.25 Ucieczka z serialu (kom. TV).

■ TC 2:

5.10 Obiektyw
5.35 Czas dla rodziny
6.00 Nasza wieś
6.20 Wiadomości
6.40 Wydarzenia w świecie
6.50 Report (aktualności reg.)
7.55 Panorama
8.30 „21" (aktualności)
9.00 Dzień dobry z TC
11.25 AZ-quiz (teleturniej)
12.00 *HC Dukla Praga - HSC Pilzno* (piłka ręczna)
12.30 Meduza
13.00 Stacja orbitalna Mir: Życie w kosmosie (dok.)
13.55 Małpa on-line
14.45 Droga do tytułu Miss Ameryki
15.40 Twarze filmu czeskiego (s. dok.)
16.40 Co mogę dla siebie uczynić, czyli Jak całe życie przeskakać
16.45 Buly
19.35 Magazyn paraolimpijski
19.55 Głosy poezji
20.00 Czechosłowacja w służbach specjalnych (s. dok.)
21.00 „21" (aktualności)
21.30 Czechosłowacki Tygodnik Filmowy
21.40 Jeszcze jestem tutaj
22.10 Zwycięzca (film słowac.)
23.30 Adam Václav Michna z Otradovic: Lutnia Czeska
0.10 Czechosłowacja w służbach specjalnych (s. dok.)
1.05 Klub jazzowy
2.05 Szukać, znajdywać, powracać... (sylwetka Jiřího Havla)
2.30 „21" (aktualności).

■ NOVA:

5.55 Śniadanie z TV Nova, **8.30** Teletubbies (s. anim.), **9.00** Dookoła świata za 80 dni (film USA, 1/2), **10.20** Grizzli, król gór (western USA), **12.00** Pokusa pani Antonii (film czes.), **13.40** Zapach cebuli (western włos.-hiszp.-niem.), **15.20** Clouseau na tropie (kom., **17.15** Właśnie teraz z regionów, **17.30** Karuzela (teleturniej), **18.00** Zaryzykuj! (teleturniej), **18.30** Prognoza pogody, **18.35** Strażnik Teksasu VI (s.), **19.30** DTV, sport, pogoda, **20.00** Rosyjska ruletka (rozryw.), **21.00** Gliniarz i prokurator III (s.), **21.55** Kocioł, **22.45** Schimanski: Dzień Matek (film niem.), **0.22** Pogodynka, **0.25** Wspólnie w akcji (s.), **1.10** Wyznania intymne (s. erot.), **2.05** Tele Tele, **2.35** Katapult, **3.45** „A" (talk show).

■ PRIMA:

8.00 Ostatnia nadzieja (film USA), **9.40** Wspaniali i bogaci (s.), **10.25** Doktor ze wsi (s.), **11.20** Prima jazda - godzina gwiazd, **12.25** To dziecko nie jest moje (film USA), **14.00** Siedmiu wspaniałych (s.), **14.50** Gwiezdna brama III (s.), **15.45** L. A. Heat (s.), **16.35** Grzeszna miłość (s.), **17.30** Mniam, czyli..., **17.50** Minuty regionu, **18.00** Sauna (talk show), **18.50** Prima TV, **19.00** Dziennik, **19.15** Majsterkowicz Tim (s.), **19.45** Tom i Jerry (s. anim.), **19.55** Mewy w wietrze (film niem.), **21.45** Pogotowie VI-II (s.), **22.40** Żonaty z zobowiązaniami (s.), **23.10** W imieniu prawa (s.), **24.00** Na temat!, **0.10** Rodzina Sopranów III (s.), **1.05** Sauna.

PIĄTEK 29 MARCA

■ TC 1:

5.00 Sama w domu (mag.)
5.59 Dzień dobry z TC
8.30 Tajemnicze przedszkole
9.00 Wiadomości
9.05 Oczarowani II (s.)
10.00 Bajka nocy świętojańskiej (film czeski)
11.20 Piękny Kolin
11.45 Fatalne chwile
12.00 Wiadomości
12.10 Doktor Quinn IV (s.)
12.55 O podziemnym zamku (bajka)
13.55 Film o filmie: Mach, Šebestowa i czarodziejska słuchawka
14.20 Grzeszni ludzie miasta Pragi (s.)
15.05 Nasza wieś
15.25 Nastąpnym razem u was...
16.00 Wiadomości
16.05 S Club 7 v LA (s.)
16.30 Star Trek I (s.)
17.20 AZ-quiz (teleturniej)
17.50 Report (aktualności reg.)
18.00 Msza Wielkopiątkowa
18.57 Losowanie „10" szczęśliwych
19.00 Wieczorynka
19.15 Wydarzenia
19.35 Tutaj i teraz
19.50 Bramki, punkty, sekundy
20.00 Cyrulik syberyjski (film ros.)
23.00 Wydarzenia plus
23.18 Bramki, punkty, sekundy
23.20 Na jednym statku (s.)
23.45 Wydarzenia w świecie
23.55 Losowanie „10" szczęśliwych
24.00 S Club 7 v LA (s.)
0.25 Star Trek I (s.)
1.15 Twarze filmu czeskiego (s. dok.)
2.10 Fatalne chwile (Mariańskie Łaźnie 1972)
2.25 Piękne zguby
2.55 Sobotnia Walizka (teleturniej)
3.40 Szczęście domowe (mag.)
4.05 Koncert w atrium Gór Kawczych (pr. muzyczny).

■ TC 2:

5.00 Na tropie
5.20 Małpa on-line
5.55 Droga z ghetta
6.20 Wiadomości TVS
6.40 Wydarzenia w świecie
6.50 Report (aktualności reg.)
7.55 Panorama
8.30 „21" (aktualności)
9.00 Dzień dobry z TC
11.25 AZ-quiz (teleturniej)
11.45 Czechosłowacki Tygodnik Filmowy
12.00 Golf 2002
12.10 Magazyn paralimpijski
12.35 Wędrowanie po świętej ziemi
13.10 David Hockney: Radości oka (dok.)
14.10 Labirynt
14.40 TV Edukacyjna
15.05 Kronikarsko
15.10 Animals
15.25 Tak, panie premierze (s.)
15.55 Wszyscy mężczyźni burministra II (s.)
16.20 Na tropie
16.45 Buly
19.25 Magazyn Ligi Mistrzów
20.00 Antonio Salieri: Pasje (koncert)
21.30 Tajemnice wielkiej nocy
22.20 G. Paisiello: Cierpienie Jezusa Chrystusa (oratorium)
23.30 Pielgrzymka na koniec świata
0.25 Piękny Kolin
0.50 Paszkwil
1.50 Pomysły światowej mody III
2.15 Pasje eibesthalskie
2.45 Ukryte w depozycie
3.00 Newshour with Jim Lehrer
3.55 Świat bez granic.

■ NOVA:

5.55 Śniadanie z TV Nova, **8.30** Teletubbies (s. anim.), **9.00** Dookoła świata za 80 dni (film USA), **10.15** Poszukuje się Benji (film USA), **11.50** Nowoczesni Robinsonowie (film USA), **13.40** Ślad Różowej Pantery (kom. amer.-ang.), **15.30** Park jurajski (dok.), **16.15** Właśnie teraz z regionu, **16.30** Tajemnicza zorza nad Pacyfikiem (sci-fi film USA), **18.30** Prognoza pogody, **18.35** Strażnik Teksasu VI (s.), **19.30** DTV, sport, pogoda, **20.00** Chcesz zostać milionerem?, **20.55** Do-Re-Mi, **21.50** Prask!, **22.35** „Sleeping With the Enemy" (film USA), **0.24** Pogodynka, **0.25** Zależność (horror USA), **2.45** Pokusa pani Antonii (film czes.).

■ PRIMA:

8.00 Kod moralny (film USA), **9.35** Wspaniali i bogaci (s.), **10.20** Doktor ze wsi (s.), **11.15** Prima jazda - godzina gwiazd, **12.20** Grek Zorba (film amer.-ang.-grec.), **14.50** Gwiezdna brama III (s.), **15.45** L. A. Heat (s.), **16.35** Grzeszna miłość (s.), **17.30** Mniam, czyli..., **17.50** Minuty regionu, **18.00** Sauna, **18.50** Prima TV, **18.55** Prognoza pogody, **19.00** Dziennik, **19.15** Majsterkowicz Tim (s.), **19.45** Tom i Jerry (s. anim.), **19.55** Big Ben I (s.), **21.45** „Runaway Train" (film USA), **23.50** Na temat!, **24.00** Uciekinier (s.), **0.45** NHL Power Week, **1.15** Sauna (talk show).

Telewizja zastrzega sobie prawo zmian w programie.

BARAŻ O I LIGĘ HOKEJA: ORŁOWA ZREMISOWAŁA Z LIDEREM

Nie taki diabeł straszny...

W 6. kolejce barażu o I ligę hokeja na stadionie w Orłowej zapowiadały się znów duże emocje. We wtorek gospodarze podejmowali lidera tych zmagań - drużynę Mladej Bolesławi. Do tej pory nikt z grona Pisek, Kometa Brno, Most i Orłowa nie był w stanie ukraść ani jednego punktu mladoboleslawianom. Udało się to dopiero w rewanżu hokeistom Orłowej. Bramkę na wagę remisu i zdobytego punktu strzelili gospodarze na sekundę przed końcem meczu. W tabeli HCO utrzymało czwartą pozycję, trzecia Kometa Brno posiada tylko lepszy bilans bramek. Do 2. miejsca (premiowanego awansem) traci HCO 4 pkt.

■ HC ORŁOWA - MLADA BOLESŁAW 1:1 (0:1, 0:0, 1:0 - 0:0) Kibice orłowscy byli świadkami kolejnego dramatycznego spektaklu, o który w głównej mierze zasłużyli się gospodarze. Podobnie, jak w poprzednim spotkaniu z Brnem grali oni bowiem lepiej, stworzyli więcej sytuacji podbramkowych. Co z tego jednak, kiedy skuteczność strzałowa w barażu nie jest sprzymierzeńcem orłowskich graczy.

Na początku spotkania - w 5. i 7. minucie doskonałe okazje zmarnowali Gregoř z Ryšánkiem. Obaj kolejno parli samotnie na bramkę gości, ale z nadmiaru chęci niewiele wyszło. Rywal ograniczał się do wyrzucania krążków na bandę, a w 13. min. z pierwszej poważniejszej akcji goście zdobyli prowadzenie. Pazdera znalazł się sam przed Jurečką i w odróżnieniu od napastników orłowskich trafił celnie - 0:1.

W II tercji gospodarze kontynuowali ofensywę, ciągle jednak nie za bardzo efektywną. W 22. min. Pěknik a po nim Luka powtórzyli marny wyczyn swoich kolegów z pierwszej odsłony. Świetnie broniący bramkę Mladoboleslawski golkiper Šindelář przyprawiał gospodarzy o zawroty głowy.

Podobnie było też na wstępie III tercji. Orłowianie grali w przewadze i praktycznie nie schodzili spod bramki przyjezdnych. „Kule armatnie" trafiały jednak nie tam, gdzie powinny. Šindelář dwoił się i troił, i w fantastycznym stylu pomógł kolegom wydostać się z tej opresji. O przewadze gospodarzy w ostatniej tercji świadczy liczba strzałów na bramkę Mladej Bolesławi, która zatrzymała się na liczbie 22. W ostatnich meczach wychodzą orłowskiej drużynie „zawałowe" końcówki z udziałem odwołanego bramkarza. I tym razem dopiero w power play HCO uratowało swoją skórę. Na sekundę przed syreną końcową **Gřegoř** skierował krążek do siatki, podawał mu Pavel Balajka. Dziesięciominutowa dogrywka zakończyła się bezbramkowym remisem. **Kary** 2:7, w tym Glas (Orłowa) 10+do końca meczu. **Sędziował** Mikula, widzów 1800.

Most - Kometa Brno 4:2 (2:2, 2:0, 0:0). Lokaty po 6. kolejce: 1. Mlada Bolesław 13 pkt., 2. Pisek 9, 3. Kometa Brno 5, **4. Orłowa 5**, 5. Most 3 pkt. **Program dalszych meczy HCO:** w sobotę 30 marca wyjazdowe spotkanie w Moście (17.00), w poniedziałek 1 kwietnia u siebie z Piskiem (17.00), w środę 3 kwietnia na wyjeździe w Brnie. **(J. K.)**

EKSTRALIGA HOKEJA

Półfinały play off

W pierwszych półfinałowych spotkaniach hokejowej ekstraligi święcili sukces gospodarze - w poniedziałek gracze Sparty nie mieli większych kłopotów z pokonaniem na własnym lodzie miejskiego rywala - Slavię Praga, zwyciężając 4:1. Wczoraj po zamknięciu tego numeru zakończył się drugi pojedynek tych zespołów, tym razem w hali Slavii. W wtorkowym meczu **Zlin - Witkowice 4:1 (2:0, 1:0, 1:1)** goście też nie mieli wiele do powiedzenia. Po dwóch tercjach ostrawianie przegrywali 0:3. Szwankowała zwłaszcza gra obronna, gospodarze bez trudu dostawali się pod bramkę Trvaja. Zlin lepiej radził sobie w stałych fragmentach gry, wykorzystując dwie przewagi liczebne, goście zaś byli bezradni. Gwiazdą meczu była druga zlińska formacja Balaštík, Leška, Pivko. Bramkę honorową dla Witkowic zdobył w 52. min. **Irgl**. Jutro o godz. 17.00 Witkowice - Zlin. **(jb)**

■ Z RÓŻNYCH DZIEDZIN

■ JOZEF CHOVANEC- były selekcjoner piłkarskiej reprezentacji RC jest jednym z kandydatów na stanowisko nowego trenera w Baniku Ostrawa. Dotychczasowy szkoleniowiec Ostrawy - J. Jarabinský od czerwca będzie trenerem pierwszoligowego słowackiego Slovanu Bratysława.

■ EKASTRALIGOWE TENISISTKI STOŁOWE B. Hawierzów w rewanżowym spotkaniu o 3. miejsce pokonały na wyjeździe drużynę Właszimia 5:4 i wywalczyły brąz w tegorocznym - bardzo udanym sezonie. Gwiazdą spotkania była Lenka Harabaszowa, która zwyciężyła w trzech meczach bez straty setu. Mistrzyniami RC zostały zawodniczki Frydlantu nad Ostrawicą. **(J.H.)**

■ SPORT POLSKI ■ SPORT POLSKI ■ SPORT POLSKI ■

❒ **ADAM MAŁYSZ (KS Wisła)** został mistrzem Polski w skokach narciarskich na Średniej Krokwi w Zakopanem. 2. miejsce zajął Marcin Bachleda, a trzeci był Wojciech Skupień (obaj Zakopane).

❒ **PIŁKA RĘCZNA.** Rosyjski zespół Handball Łada Toljatti będzie rywalem piłkarzy ręcznych Zagłębia Lubin w półfinale Pucharu Zdobywców Pucharów. W drugiej parze zagrają hiszpański Alsa Elda Prestigio z rumuńskim CS Valcea. Pierwsze mecze zaplanowano na 13 lub 14 kwietnia, rewanże tydzień później.

❒ **ROBERT KORZENIOWSKI** zajął 4. miejsce w Zapopan (Meksyk) w 25. zawodach w chodzie sportowym „Semana Internacionale de Caminata" na dystansie 20 km. Zwyciężył nieoczekiwanie Australijczyk Nathan Deakes.

❒ **PIŁKA NOŻNA - Puchar Ligi:** Wisła Kraków - Zagłębie Lubin 2:1 (1:1) i GKS Katowice - Lech Poznań 1:0 (0:0) w 1. meczach ćwierćfinałowych.

❒ **PIOTR WADECKI** - najlepszy polski kolarz ostatnich lat wrócił do Polski po wypadku, któremu uległ na 1. etapie wyścigu Tirreno - Adriatico. Wadecki czuje się coraz lepiej, chce jak najszybciej wznowić treningi, ale uzależnione jest to od opinii lekarza. Polak uległ wypadkowi 14 marca w Sorrento. Uderzył głową o asfalt, doznając urazu kości twarzy. Kilka godzin później przeszedł 4,5 godzinną operację, po której przez dwie następne godziny był sztucznie utrzymywany w stanie śpiączki.

❒ **HOKEJ NA TRAWIE.** Hokeiści Pocztowca TP SA Poznań znaleźli się w gronie 8 najlepszych drużyn, które zagrają w Eindhoven (29 marca - 1 kwietnia) w finale Pucharu Europy Zdobywców Pucharów. Polacy znaleźli się w grupie A. Ich rywalami są: Oranje Zwart (Holandia), KHC White Star (Belgia), Gordonians (Szkocja).

NAJAZD SAMURAJÓW

Fatalny występ Polaków

■ POLSKA - JAPONIA 0:2 (0:2). Trzydziestu finalistów piłkarskich MŚ sprawdziło we wtorek i środę, na dwa miesiące przed rozpoczęciem tej imprezy, swoją formę. Reprezentacja Polski zagrała wczoraj w Łodzi z drużyną współgospodarza turnieju finałowego - Japonią. Tak słabo grających „Biało-czerwonych" już dawno nie oglądaliśmy. Największym atutem Japończyków była szybkość. Polacy mieli problemy nawet z opanowaniem piłki. Oba gole padły po fatalnych błędach w defensywie. Bramki strzelili w 10. min. Nakata i w 42. min. Takahara.

REFOTAL OTRZYMA BOISKO TRENINGOWE

Stop dla złodziei

Po latach olbrachcickiemu Urzędowi Gminnemu udało się wynegocjować satysfakcjonującą cenę i wykupić nieużytek, który sąsiaduje z boiskiem piłkarskim miejscowego KS Refotal. Na gruncie tym w przyszłości - po przeprowadzeniu ponownych zabiegów melioracyjnych - ma powstać boisko treningowe z trawiastą nawierzchnią. Na razie na podmokłym nieużytku odkładana jest ziemia (ogółem około 900 m sześc.) pochodząca z wykopu pod budowę nowej drogi do dzielnicy Nowy Świat. Gminna władza zapowiedziała nakładanie kar pieniężnych na złodziei próchnicy. Pierwsi jej amatorzy byli już bowiem widziani, jak ładowali ją na przyczepę samochodową. **(s)**

UWAGA SZACHIŚCI!

Kolejne Mistrzostwa PZKO w szachach błyskawicznych oraz Młodzieżowe Mistrzostwa Szachowe odbędą się dnia 6.4. od godz. 8.00 tradycyjnie w Trzyńcu-Kanadzie. Doroczne mistrzostwa będą rozgrywane w trzech kategoriach - **otwartej** (indywidualnie i drużynowo o tytuł mistrza PZKO w szachach błyskawicznych), **młodzieżowej** (indywidualnie i drużynowo do lat 15 włącznie) oraz **miejscowej** (indywidualnie o tytuł szachowego mistrza Trzyńca - Kanady). Po turnieju zaplanowana jest „symultanka" z głównym arbitrem, kandydatem mistrza J. Schoupalem. Zgłoszenia przyjmuje Bronisław Dudys, adres: 739 61 Trzyniec-Kanada, ul. Doliny 228, tel. w Hucie Trzyniec - 434855, w domu - 323573.

NOSZOWICE MISTRZEM JESIENI W POWIECIE FRYDECKO-MISTECKIM

Wielkanoc z piłką

W powiecie Frydek-Mistek piłkarze z najniższych klas przygotowani są do inauguracji wiosennego sezonu. W sobotę startują **Mistrzostwa** oraz **Rozgrywki powiatu F-M**. Mistrzem jesieni jest zespół KS Noszowice-Lhoty, który w 13 meczach zgromadził 28 punktów. Z niewielką stratą za liderem plasuje się Sokół Gródek - różnica tylko dwóch punktów jest do odrobienia. Na końcowym brzegu tabeli na przedostatnim miejscu znajduje się Sokół Nydek. Beznadziejnie ostatnie Kunczyce pod Ondrzejnikiem są niejako fenomenem tej klasy, bowiem na półmetku widnieje na ich koncie 0 punktów. Piłkarze spod Ondrzejnika dysponują również fatalną obroną - 100 inkasowanych bramek i tylko 7 zdobytych mówi samo za siebie. W **Rozgrywkach powiatu F-M** dopiero ostatnie jesienne spotkanie zadecydowało o prowadzącym w tabeli. W meczu na szczycie Sokół Starzycz zremisował wtedy na własnym boisku z Beskidem Bukowiec i został liderem jesieni. **TABELE NA PÓŁMETKU:**

■ MISTRZOSTWA POWIATU F-M:

1. KS Noszowice-Lhoty	13	28	52:15
2. KS Sokół Gródek	13	26	23:15
3. FK Czeladna	13	25	32:22
4. KS Rzepiszcze	13	23	27:22
5. KS Sokół Gnojnik	13	22	26:18
6. KS Piosek	13	21	32:24
7. Sokół Hukwaldy	13	21	26:19
8. Sokół Domasłowice	13	20	30:21
9. Sokół Ostrawica	13	18	21:15
10. KS Oldrzychowice	13	16	31:32
11. KS Sokół Palkowice	13	14	23:23
12. Sokół Wacławowice	13	14	18:24
13. KS Sokół Nydek	13	10	28:26
14. S. Kuńczyce p. On.	13	0	7:100

WEEKENDOWY ROZKŁAD JAZDY - Mistrzostwa powiatu F-M: Czeladna - Oldrzychowice, Rzepiszcze - Noszowice, Palkowice - Ostrawica, Kuńczyce p. Ondrzejnikiem - Wacławowice (wszystko sobota o godz. 15.00), Hukwaldy - Nydek, Gnojnik - D. Domasławice (niedziela, 15.00).

■ ROZGRYWKI POWIATU F-M:

1. Sokół Starzycz	12	26	26:13
2. Beskid Bukowiec	12	24	31:21
3. Sokół Chlebowice	12	23	29:18
4. FK Lhotka	12	20	36:25
5. Sokół Dobracice	12	20	26:19
6. FC Kozłowice	12	20	25:22
7. KS Toszonowice	12	18	23:23
8. KS Janowice	12	18	21:28
9. KS Milików	12	13	23:24
10. KS Raszkowice B	12	12	22:24
11. Sokół Wojkowice	12	12	21:30
12. KS Sokół Luczina	12	11	19:32
13. Sokół Metylowice B	12	6	15:38

Rozgrywki powiatu F-M: Starzycz - Janowice, Chlebowice - Bukowiec, FC Kozłowice B - Wojkowice, Dobracice - Metalowice, Luczina - Toszonowice (wszystko sobota o godz. 15.00), Milików - Raszkowice B (niedziela, 15.00).

(Opr. Jb)